

Leto XIX. Stev. 9
DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIČ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

• LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

NEGOTOVOST IN BOJAZEN V BONNU

OBNOVA NEMŠKE VOJSKE še pred berlinsko konferenco

Kaj pripravlja Molotov za ureditev nemškega vprašanja

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)
Bonn, 11. januarja. Danes so se tretjič sestali trije zavezniški poveljniki v Berlinu s predstavnikom sovjetskega poveljstva Deneginom. Doslej je bilo mogoče zvedeti o poteku razgovorov le to, da so se razvijali v prijateljskem vzdušju. Pričakujejo, da bodo po današnjem sestanku objavili poročilo o rezultatih dosedanjih razgovorov. V Berlinu sodijo, da bodo zavezniški poveljniki našli kompromisno rešitev: berlinska konferenca naj bi zasedala v zahodnem in vzhodnem Berlinu, baje po triletnem vzhodnem, enkrat pa v vzhodnem delu mesta. Vzhodnonemška Volskopolizei in sovjetski varnostni organi naj bi skrbeli za varnost sovjetske delegacije v zahodnem delu Berlina.

To je spodbudilo nemške komentatorje, da so začeli brskati po zgodovini in primerjati nekdanji svedeni prihod ruskega carja, ki je prišel v Berlin skozi Brandenburška vrata, s spremstvom in stražo, kakor jo je imel Molotov 23. januarja.

Cepnav zavzema vest, iz Berlina prve strani nemških časnikov, ki je potisnila v stran razprava, ki jo so zdaj sprožili v Bonnu, ali bi namreč ne kazalo proglasiti vojaško obveznost v Zahodni Nemčiji še pred berlinsko konferenco.

Danes je bilo v Bonnu mnogo sestankov. V središču pozornosti je bil vsekakor razgovor kanclerja Adenauera z vodjo opozicije Ollenhauerjem. Uradno poročilo pravi, da sta Adenauer in Ollenhauer izmenjela misli o položaju. Socialistična stranka doslej ni izdala nobenega poročila o poteku in sadovih teh razgovorov.

Potemtakem lahko sodimo, da to skromno poročilo pravi o prav tako skromnih razgovorih in da razen izmenjave mnenj, kot kaže, ničesar pomembnejšega ne moremo pričakovati od njih. To bi pomenilo, da je kancler vztrajal pri svoji prejšnji zahtevi, naj bi bila seja Bundestaga in sprememba ustave (uvredba vojaške obveznosti) še pred berlinsko konferenco.

Nekatere vesti kažejo, da bodo morebiti odložili razpravo do 21. januarja zato, ker se bo 14. januarja začela v Strassbourgu konferenca za investicijski načrt evropske skupnosti za premost in jeklo, katere se bo udeležilo več bonnskih poslancev.

V bonnskih političnih in parlamentarnih krogih še nadalje sodijo, da bo sistem varnostnih poročev v Evropi osrednje vprašanje na berlinski konferenci, ko bo na dnevnem redu nemško vprašanje. Vladni krogi izjavljajo da od berlinske konference ne pričakujejo sadov. Vendar sta očitni negotovost in bojazen vladnih kro-

gov spričo možnosti, da bi v Berlinu prišlo do kakšnih aranžmajev med zaveznicami, ki bi spravili nemško službeno politiko v nezaviden položaj, oziroma še bolj zmanjšali že tako majhne možnosti evropske obrambne skupnosti, s tem pa tudi obnovo nemške vojske. Skratka, boje se »sporazuma« na račun Nemčije. Ti krogi sodijo, da je vse to predvsem odvisno od načrtov in predlogov, ki jih bo prinesel Molotov v svoji diplomatski aktovki. Zato se bonnski politični razgovori v zadnjem času čedalje bolj sučejo okrog tega, kaj pripravlja Molotov za berlinsko konferenco. Odgovori na to vprašanje so zelo različni in v glavnem sodijo med ugibanja, čeprav je — po vestih iz Berlina — precej znamenj, da pripisuje Moskva berlinski konferenci izreden pomen.

R. Vujić

Gov spričo možnosti, da bi v Berlinu prišlo do kakšnih aranžmajev med zaveznicami, ki bi spravili nemško službeno politiko v nezaviden položaj, oziroma še bolj zmanjšali že tako majhne možnosti evropske obrambne skupnosti, s tem pa tudi obnovo nemške vojske. Skratka, boje se »sporazuma« na račun Nemčije. Ti krogi sodijo, da je vse to predvsem odvisno od načrtov in predlogov, ki jih bo prinesel Molotov v svoji diplomatski aktovki. Zato se bonnski politični razgovori v zadnjem času čedalje bolj sučejo okrog tega, kaj pripravlja Molotov za berlinsko konferenco. Odgovori na to vprašanje so zelo različni in v glavnem sodijo med ugibanja, čeprav je — po vestih iz Berlina — precej znamenj, da pripisuje Moskva berlinski konferenci izreden pomen.

R. Vujić

R. Vujić

NAŠI KULTURNI STIKI Z GRČIJO

PODLAGA TRDNEGA SODELOVANJA

Izjava ministra Panajotisa Sifneosa

Beograd, 11. januarja (Tanjug). Davi je odpotoval iz Beograda v Atene grški minister Panajotis Sifneos, ki je bil pri nas na obisku pet dni kot gost Komisije za kulturne stike s tujino. Na železniški postaji sta Sifneos in njegovo soprogo pozdravila član Zveznega izvršnega sveta Sava Kosanović in predsednik Komisije za kulturne stike s tujino.

Pred odhodom je minister Sifneos sodelavcu Tanjuga izjavil:

»Dobil sem lepe vtise o visoki ravni duhovne kulture in umetnosti v vaši državi. Zlasti mi je bilo drago, da je razstava del grških slikarjev, kiparjev in grafičarjev doživela uspeh pri vaši publiku, ki kaže za likovno umetnost mnogo razumevanja.

Razen tega sem ugotovil, da

Koča Popović sprejel zahodna diplomata

Beograd, 11. jan. (Tanjug). — Nocjo ob 18. je državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović sprejel ameriškega veleposlanika Johna Riddlebergerja in odpravniaka poslovskega veleposlanika Johna Shattocka. Sestanku je prisostvoval tudi državni podtajnik dr. Aleš Bebler.

DANES VOLITVE PREDSEDNIKA FRANCOSKE ZBORNICE

Francija pred odločitvijo o evropski vojski

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Pariz, 11. jan. Jutri popoldne bo francoska narodna skupščina začela svoje prvo redno zasedanje v tem letu. Takoj skrajša bo izvolila novega predsednika skupščine in šest podpredsednikov. Volitve bodo tajne, potrebna pa ne absolutna večina. Prav nič pa ne kaže, da bo prišlo do reprize versajskih volitev, ko so morali triinajstkrat glasovati. Tako bo novi predsednik izvoljen v sredo jutraj, morda celo že jutri popoldne.

Edouard Herriot, ki je 1947. zamenjal na predsedniškem mestu g. Auriola in ki je bil odtlej stalno izvoljen, je sklenil, da ne bo kandidiral.

Doslej so bile postavljene tri kandidature. Socialisti kandidirajo Le Trocquera, narodno republikansko gibanje Femelina, bivši

ima 18 milijonov članov. Za ta uspeh se moramo v glavnem zahvaliti jugoslovanskim bivšim borcem in njihovi ugledni vlogi v Svetovni federaciji. Generalpodpolkovnik Milojević je bil spet soglasno izvoljen za podpredsednika Svetovne federacije. Prišel sem v Jugoslavijo, da bi se približje seznanil z življenjem in delom vaših organizacij borcev in z vašo deželo, ki mi ugaja.

G. Eliot Newcomb je tokrat prišel na uradni obisk k jugoslovanskim organizacijam bivših borcev. Domnevajo, da se bo v Jugoslaviji mudil kakih teden dni.

G. Eliot Newcomb je tokrat prišel na uradni obisk k jugoslovanskim organizacijam bivših borcev. Domnevajo, da se bo v Jugoslaviji mudil kakih teden dni.

G. Eliot Newcomb je tokrat prišel na uradni obisk k jugoslovanskim organizacijam bivših borcev. Domnevajo, da se bo v Jugoslaviji mudil kakih teden dni.

G. Eliot Newcomb je tokrat prišel na uradni obisk k jugoslovanskim organizacijam bivših borcev. Domnevajo, da se bo v Jugoslaviji mudil kakih teden dni.

G. Eliot Newcomb je tokrat prišel na uradni obisk k jugoslovanskim organizacijam bivših borcev. Domnevajo, da se bo v Jugoslaviji mudil kakih teden dni.

Predsednik Tito obišče Turčijo

Beograd, 11. jan. Predsednik republike Josip Broz Tito bo v prvi polovici tekočega leta odpotoval v Turčijo na uradni obisk. Tako se bo odzval vabilu predsednika republike g. Djelala Bajara. (Jugopress)

Ljudska skupščina LRS se bo sestala 20. januarja

Na podlagi 60. člena Ustavnega zakona o temeljih družbene in politične ureditve in o organi oblasti Ljudske republike Slovenije je predsednik Ljudske skupščine LRS sklical

1. skupno sejo Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS za dne 20. januarja 1954 ob 10. uri v prostorih Ljudske skupščine LRS v Ljubljani na Trgu revolucije. Predlog dnevnega reda:

1. Sklepanje o predlogu komisije za pripravo predloga poslovnika za postopek pri sprejemanju poslovnika Ljudske skupščine.
2. Obravnava in sklepanje o predlogu poslovnika Ljudske skupščine.
3. Volitev stalnih odborov in komisij.

Iz sekretariata Ljudske skupščine LRS

PRED 22. JANUARJEM ALI PO NJEM

Indija terja intervencijo OZN

v sporu zaradi vojnih ujetnikov na Koreji

New Delhi, 11. jan. (JNS). Indijska vlada je uradno zahtevala, naj se generalna skupščina OZN sestane 8. februarja. Razpravljalna naj bi o korejskem vprašanju.

Indijska zahteva temelji na indijsko-brazilski resoluciji, ki je bila sprejeta 8. decembra lani. V njej je rečeno: Generalna skupščina mora obravnavati korejsko vprašanje, hkrati pa upoštevati delo nepravilne komisije in tista vprašanja, ki jih ta komisija ni mogla rešiti. Prekinitev pogajanj za politično konferenco prav tako zahteva takojšnje zasedanje skupščine. Konkretno naj bi skupščina odločila, ali naj 22.000 ujetnikov v Pan Mun Jomu izpuste 22. januarja v smislu sporazuma o premirju ali šele za časa korejske politične konference.

New York, 11. jan. (AFP). — Generalni tajnik OZN je prejel danes brzojavko predsednice Generalne skupščine OZN Panditove, ki ga poziva, naj skliče izredno zasedanje Generalne skupščine, da bi obravnavalo korejsko vprašanje. Brzojavko so že danes razdelili med delegacije držav, ki morajo potrditi predlog za izredno zasedanje skupščine.

London, 11. jan. (AFP). V pooblaščenih krogih izjavljajo, da bo Velika Britanija ugodno sprejela zahtevo indijske vlade glede sklicanja Generalne skupščine OZN, toda pod pogojem, da bo večina članic OZN s tem soglasna. Britanska vlada bi raje videla, če bi se Generalna skupščina sestala februarja, kakor terja indijsko-brazilska resolucija, na vsak način pa šele po 22. januarju, ko bi bilo treba izpustiti 22.000 ujetnikov, ki odklanjajo repatriacijo.

Krogi, ki so blizu predsedstva vlade, pripominjajo, da govorita dva momenta v prid zasedanju Generalne skupščine v februarju: 1. nemudno bi utegnili ratificirati sklep Združenega poveljstva o osvoboditvi 22.000 ujetnikov in 2. bi bilo koristno, da bi Generalna skupščina zasedala v času, ko se bodo sestajali štirje zunanji ministri velesil.

Dulles in Zarubin
Washington, 11. jan. (AFP). — Zunanji minister ZDA Dulles in sovjetski veleposlanik v Washingtonu Zarubin sta danes začela tajne razgovore o predlogu predsednika ZDA Eisenhowerja, naj bi ustanovili mednarodno agencijo za mirnodobno uporabo atomske energije. Dulles in Zarubin naj bi določila dan, kraj in dnevni red mednarodnih razgovorov prizadetih držav za uresničitev Eisenhowerjevega predloga.

B. Pešić

VLADNA KRIZA V ITALIJI

Di Vittorio izpodnaša Fanfanija

Rim, 11. jan. (Tanjug). Nepričakovana intervencija informbirojevcev je odložila izročitev mandata za sestavo nove vlade, ki je bila napovedana za danes popoldne. Sinoči je namreč tajnik Generalne konfederacije dela Di Vittorio v Pisi izjavil, da sprejme program zahtev, ki sta jih Saragat in imenu socialnih demokratov in Pastore v imenu demokratskih sindikatov poslala vladi. Di Vittorio je izjavil, da bi bilo moč na temelju teh točk — republikanski značaj vlade, proporcionalni volilni sistem, socialne reforme in povečanje investicij — sestaviti vlado, ki bi jo podpirali levičarski sindikati.

Ker je v Generalno konfederacijo dela včlanjenih nad šest milijonov delavcev, je bil predsednik republike Einaudi pristavljen, da tudi to intervencijo vključi med činitele, na temelju katerih se bo dokončno odločil, kdo naj sestavi novo vlado.

Informbirojevci so za voditelja demokratskega levice Granchija. Di Vittoriojeva intervencija bi utegnila izločiti iz igre najresnejšega kandidata Fanfanija ali vsaj zadržati njegovo imenovanje.

Med pogoji, ki jih postavlja Di Vittorio, pa je zahteva, naj bi vladni program ne vključili ratifikacijo evropske obrambne skup-

nosti. Spričo tega Granchiju slabše kaže kot Fanfaniju, čeprav bi ob podpori leveice lahko dobil solidnejšo večino kot njegov tekmeec.

Čim dlje traja kriza, tem bolj raste v političnih krogih in celo v vrstah krščanskih demokratov prepričanje, da Fanfani ne bo uspel.

Za enakopravnost tržaških Slovencev

Slovenci v Trstu in coni A ponovno zahtevajo, naj nasproti njim uveljavijo splošno priznana načela človečnosti in pravičnosti in naj jim omogočijo dostojno življenje, tako da bo enakopravnost z ostalimi prebivalci tega ozemlja. Slovensko-hrvatska prosvetna zveza in tržaška Osvobodilna fronta sta očera vnovič sprožili to zahtevo. Na njenem obnem zboru so delegati Slovensko-hrvatske prosvetne zveze izglasovali resolucijo, v kateri je med drugim rečeno:

»Po naravnem pravu, po ustanovni listini Združenih narodov, po mirovni pogodbi z Italijo in po naših človeških pravicah zahteva skupščina, naj se takoj uresniči enakopravnost Slovencev in Italijanov cone A. Uvesti je treba dojemljivo načelo pri jasnih napisih in v poslovanju državnih, pokrajinskih in občinskih uradov ter sodišč, zagotoviti stalnost in samostojnost slovenskega učnega osebja, poravnati gnojno škodo, ki jo je Slovencev pridelavala fašistična gladilna in lista pred njo, ostaviti enakopravnost Slovencev na gospodarskem in socialnem področju, priznati pomoč iz javnih sredstev za ožjone znanosti, napraviti končne razlašanje slovenske zemlje in potarjanju narodnostnega značaja slovenskega ozemlja ter razveljaviti sklep z dne 8. oktobra.

V tem duhu je tudi zahteva tržaške Osvobodilne fronte.

Ni to proči, da tržaški Slovenci zahtevajo uresničenje svojih minimalnih narodnih pravic. Ne zahtevajo nemogočih stvari in nečesa, kar jim ne pripada. Zahtevajo le enakopravnost z Italijani, spoštovanje njihovih pravic do narodne kulture, pravice do materinega jezika, svoje temeljne socialne in gospodarske pravice, v tisti meri in obliki, kot jih uživajo pripadniki ostalih narodnosti, ki žive na tem ozemlju. Vse to pa je tako razumljivo in naravno, da ni moč z ničemer opravičiti niti pojasniti, zakaj jim odrekajo osnovne pogoje njihovega narodnega obstoja in normalnega, znošnega življenja. Pobude, ki se skrivajo za zahtevami, naj bi protislovenski fašistični zakoni ostali še nadalje veljavni, in odkrito raznarodovanje slovenskega žilja, sodijo o ideološki in politično zakladnici tistih sil, zoper katere se je demokratično človeštvo v minuli vojni borilo na življenje in smrt. V tej borbi pa je prebivalstvo cone A, predvsem slovensko, posteno dalo svoj junaški obolus — več deset tisoč življenj svojih sinov.

Vsaj te žrtve bi morali ceniti in spoštovati. To bi morale storiti vlade tistih držav, katerih ugledni predstavniki so dali svojčas toliko svečanih obljub, da bodo po zmagi nad fašizmom spoštovali temeljne narodne pravice vseh narodov. To velja predvsem za zavezniške vlade, ki so prezele takšne obveznosti tudi s podpisom Ustanovne listine OZN in še posebej stvarne obveznosti nasproti tržaškimi Slovencev s podpisom mirovne pogodbe z Italijo. Naposled, čemu in v imenu katerih določb mednarodnega prava in morale niso uveljavili tudi nasproti Slovencev takšnega humanega ukrepa o rehabilitaciji narodnih pravic, kakor n. pr. za žide na tem ozemlju in drugod, kjer je vladal fašizem?

Jugoslovanski jannosti je takšna politika proti slovenskemu prebivalstvu v Trstu in coni A nerazumljiva. Obsojajo jo in pričakujejo, da bo zmagal razum in da bodo to krivico vendarle popravili. Tržaški Slovenci se lahko zanesejo, da se Jugoslavija ne bo nikdar nehala truditi, da bi uresničila svoje pravice v celoti, dokler njihova borba za enakopravnost in narodni obstoj ne bo obrodila ustreznih sadov. O.M.

Eisenhowerjev kmetijski program

Washington, 11. jan. (AFP). — Predsednik ZDA Eisenhower je danes zahteval od kongresa, naj sprejme enajsti dopolnilni predlog k Taft-Hartleyevemu zakonu o delovnih razmerjih ter dopolnilni predlog, po katerem naj bi člani sindikatov z glasovanjem izrazili željo, da stopijo v stavko.

Kar se tiče kmetijstva, je predsednik ZDA zahteval, naj kongres »blokira« sedanje pretežke kmetijskih pridelkov, katerih vrednost znaša približno 2500 milij. dolarjev, ter sprejme bolj elastičen program za ohranitev cen kmetijskih pridelkov.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 11. januarja 1954 ob 7: Področje nizkega zračnega pritiska nad Finsko se še dalje razširja proti jugu. V zvezi z anticyklonom nad vzhodnim Atlantikom dotekajo v zahodno in delno srednjo Evropo tople zračne mase, ki ob stiku s hladnejšim zrakom ob Alpah ustvarjajo snežno in delno deževno padavine. Nad severnim Jadranom se razvija sekundarni depresijski jedro, ki ojačuje padavine pri nas.

Vremenska napoved za torek, 12. januarja. Precej oblačno vreme. Predvsem v zahodni Sloveniji od časa do časa manjše snežne padavine, na Primorskem pa dež. Temperatura ponoči od -14° do -8° dan do 0°, na Primorskem od -3° do +4°. Na Primorskem burja.

Snežne razmere danes ob 7: Planica 1 cm novega snega na 33 cm podlage, Jezersko 2 cm novega na 25 cm podlage, Slovenj Gradec 4 cm novega snega na 18 cm podlage, Novo mesto 2 cm novega snega na 28 cm podlage, Ljubljana 20 cm starega snega, Maribor 1 cm novega snega na 24 cm podlage, Murska Sobota 1 cm novega na 18 cm podlage, Vršč 19 cm novega snega na 50 cm podlage, Koča ob Zilnici 4 cm novega na 35 cm podlage, Erika 3 cm novega na 55 cm podlage.

Eliot Newcomb v Beogradu

»Za uspešno delo Svetovne federacije bivših borcev se moramo zahvaliti jugoslovanskim borcem«

Včeraj jutraj je prispel v Beograd generalni tajnik Svetovne federacije bivših borcev gosp. Eliot Newcomb s soprogo. Sprejeli so jih predsednik Zveze vojaških vojni invalidov Jugoslavije generalpodpolkovnik Milojević s soprogo, generalni tajnik Zveze borcev Jugoslavije Velimir Stojnić in generalni tajnik Zveze invalidov Božo Pavlović.

»V vašo državo prihajam,« je izjavil novinarjem g. Newcomb, »prvič po dveh letih, ko sem bil na drugi generalni skupščini Svetovne federacije v Beogradu. Od takrat se je federacija povečala in zdaj obsega 22 držav članic ter

ima 18 milijonov članov. Za ta uspeh se moramo v glavnem zahvaliti jugoslovanskim bivšim borcem in njihovi ugledni vlogi v Svetovni federaciji. Generalpodpolkovnik Milojević je bil spet soglasno izvoljen za podpredsednika Svetovne federacije. Prišel sem v Jugoslavijo, da bi se približje seznanil z življenjem in delom vaših organizacij borcev in z vašo deželo, ki mi ugaja.

G. Eliot Newcomb je tokrat prišel na uradni obisk k jugoslovanskim organizacijam bivših borcev. Domnevajo, da se bo v Jugoslaviji mudil kakih teden dni.

G. Eliot Newcomb je tokrat prišel na uradni obisk k jugoslovanskim organizacijam bivših borcev. Domnevajo, da se bo v Jugoslaviji mudil kakih teden dni.

G. Eliot Newcomb je tokrat prišel na uradni obisk k jugoslovanskim organizacijam bivših borcev. Domnevajo, da se bo v Jugoslaviji mudil kakih teden dni.

NOVOST LETOŠNJE TURISTIČNE SEZONE

Počitniška taborišča blizu Dubrovnika

Dubrovnik 11. januarja

Za letošnjo turistično sezono so v Dubrovniku že določili cene hotelskih storitev. V hotelih kategorije A bo stalna dnevna penzija od 1100 do 1600 din, v kategoriji B 750 do 950, v kategoriji C pa od 640 do 840 din. Po decentralizaciji gostinskega omrežja, ki je bila te dni končana, bodo pogoji za letovanje in storitve znatno ugodnejši kakor prejšnjega leta. Mnoge hotele znotraj in zunaj popravljajo. Posebno pozornost so posvetili ureditvi vrtov okrog hotelov.

Gostinstvo namerava v letošnji sezoni postaviti v okolici Dubrovnika več počitniških taborišč, v katerih bodo gostje spali pod šotori. Na področju polotoka Lapada bodo uredili takšno taborišče s 100 posteljami, v neposredni

bližini Dubrovnika pa še za 400 gostov. Cene storitev v taboriščih bodo znatno nižje kakor v hotelih. Staro dubrovniško kopališče popravljajo, kmalu pa bodo na Pilah zgradili še novo. Gostinsko podjetje bo kupilo pet novih avtobusov, da se bodo gostje lahko vozili na izlete v neposredno okolico Dubrovnika ter v Hercegovino in v Črno goro.

Cene hotelskih storitev v krajih okrog Dubrovnika — Cavtatu, Milinih, Srebrnem, Lopudu in

otoku Koločepu bodo nekoliko nižje od lanskih. Poslopja v Srebrnem, v katerih so bili prvotno hoteli, zdaj pa jih uporabljajo uradi socialnega zavarovanja, so znova vključili v gostinsko omrežje. Ta poslopja že urejajo za potrebe hotelov. Cavtat je dobil vodovod in priključek na dubrovniško električno omrežje, s čimer so se pogoji za goste znatno izboljšali. V Milinih bodo uredili počitniško taborišče, ki bo imelo kakih 200 postelj.

Zidovi stare dubrovniške trdnjave

Na progi Dunaj-Trst bo kmalu začel voziti motorni vlak

Trgovinska zbornica za Slovenijo v Ljubljani se skupaj z avstrijskimi interesi za dolgo trudi za oživiljevanje tranzitnega prometa na progi Sentilj-Sežana, to je na progi nekdanje Južne železnice. Znano je, da je šel pred vojno pretečni del tranzitnega prometa Avstrije s Trstom po tej železniški progi. Dohodki jugoslovanskih železnic pa so znašali samo od tega tranzita okrog 200 milijonov zlatih dinarjev na leto.

Nekakšen uvod za oživiljevanje tranzita na tej progi naj bi bila uvedba hitrega motornega vlaka Dunaj-Trst skozi Ljubljano. Avstrijske zvezne železnice so se že lani obrnile na našo železniško upravo, da bi dovolile tranzitiranje motornega vlaka Dunaj-Trst. Avstrijske železnice so v ta namen zagotovile najmodernejšo garnituro motornih vlakov, ki lahko izkoristijo skrajno brzino, dopustno na tej progi. Že lani v oktobru je prišlo o tem do načelnega sporazuma na konferenci v Ljubljani, na kateri so sodelovali poleg zastopnikov obeh železniških uprav in gospodarskih zbornic, tudi zastopniki naših oblasti. Odprto je ostalo samo nekaj detajlnih vprašanj. Vse je potekalo v redu, dokler vprašanja v zvezi z uvedbo tega motornega vlaka niso prišla pred upravo italijanskih državnih železnic, ki je za vožnjo na kratki progi od Sežane do Trsta zahtevala, naj avstrijski motorni vlak pripelje do Trsta oziroma iz Trsta do Sežane italijanska električna lokomotiva. Kakor kaže, je zdaj tudi ta težava odpadla in se bo verjetno kmalu začel reden promet z motornimi vlaki med Dunajem in Trstom. Ti motorni vlaki bodo postajali tudi v Mariboru, Celju, Ljubljani in Sežani in jih bodo lahko uporabljali tudi naši potniki v notranjem prometu.

Uvedbo motornega vlaka Dunaj-Trst lahko štejemo kot začetek zopetnega uveljavljanja tranzitnega prometa na stari progi Južne železnice, ki predstavlja za velik del Avstrije najbolj naravno in v mnogih relacijah tudi najcenejšo zvezo Avstrije s Trstom.

NATEČAJ za investicijska posojila

Rok za podajanje zahtev traja do 20. januarja

Zvezni izvršni svet je izdal odločbo o razpisu prvega natečaja za investicijska posojila iz splošnega investicijskega sklada. Celotek določa, da se bodo iz sredstev splošnega investicijskega sklada prek natečaja dajala posojila za graditev gospodarskih investicijskih objektov, potrebnih pa bo poročilo o kraju (mesta), avtonomne enote, oziroma ljudske republike.

V prvem natečaju se posojila dovoljujejo za dograditev gospodarskih investicijskih objektov, katerih graditev se bo letos nadaljevala. Če gre za graditev objektov za pospešeno kmetijstvo, za graditev mlinov, silosov, hladilnic in klavnice ter pomorskih ladij, se lahko posojila izjemoma dovoljujejo tudi za nove investicijske objekte v okviru posebnih kontingentov, določenih z zveznim družbenim planom za leto 1954. Prošnje za investicijska posojila je treba vložiti pri Narodni banki najkasneje do 20. januarja 1954, in sicer: za posojila za investicije v kmetijstvu pri centrali za ljudsko republiko, za vsa ostala posojila pa pri glavni centrali. Prošnje lahko prošile vložijo samo, če prosijo za posojilo za dograditev celnega objekta v znesku nad 20 milijonov dinarjev.

V prošnjah za posojila mora investitor navesti: kakor prosti za posojilo, višino posojila, potrebnega za graditev oziroma dograditev celnega objekta; poročila iz leta in po investicijskih elementih (gradbena dela, oprema z montažo itd.); treba je tudi navesti, koliko zaprosilnega posojila namerava investitor porabiti za nakup deviz z označbo vrste in zneska deviz (ti podatki morajo biti razdeljeni po letih). Če dobivalec deviz na prijavni dan v tujini dobljenih posojil, je treba posebej navesti označbo vsakega posojila, vrsto in znesek deviz (po letih).

Od ostalih podatkov mora prošile navesti: obrestno mero in rok odpla-

čila, ki ga nudi, kdaj bodo začeli obratovati posamezni obrati, višino potrebnih obračunskih sredstev (po letih), v skladu s čim, ko bodo začeli posamezni obrati obratovati. Če gre za investicijske objekte, katerih graditev se nadaljuje, je treba navesti tudi vrednost doslej opravljenih del po cenitvi (valorizaciji) iz decembra 1952 oziroma pri kmetijskih združenjih organizacijah po bilanci leta 1952, kakor tudi vrednost v letu 1953 opravljenih del. Te podatke je treba razčleniti na investicijske elemente.

Prošnji za posojilo je treba priložiti tudi investicijski elaborat, ki mora vsebovati: generalni in glavni načrt, s skicami in proračunom brez podrobnih projektov statičnega računa za gradbene objekte (vstevši vodovod, kanalizacijo, razsvetljavo itd.). Če gre za investicijske objekte, katerih graditev se nadaljuje, se nanašajo glavni projekti samo na gradbene objekte, ki se niso dogradili ali katerih graditev se je začela. Elaborat mora investitor priložiti potrdilo pristojne revizijske komisije, da so bili pregledani.

Prošnji je treba priložiti tudi pregled pogodbeno naročene, pa še ne dobavljene opreme. Pregled mora vsebovati za vsako posamezno pogodbo naslednje podatke: številni in datum pogodbe, dobaviteljevo ime in bivališče, kratek opis naročila in celotni, pogodbeno določeni znesek in izpolnjenih dobav, kakor tudi njihovo vrednost (če gre za uvozno opremo, je treba razen dinarske vrednosti označiti tudi vrsto in znesek tuje valute, če gre za devize iz tujega posojila je treba označiti za katero posojilo gre), dalje roke dobave posamezne ali skupinske opreme.

O načinu odobravanja posojil o natečaju bodo izdani posebni predpisi. Odločba je začela veljati, ko je bila objavljena v Službenem listu.

KAJ BO Z NEUREJENIMI SPORNIMI ZADEVAMI

Ta uredba pa ima tudi znatne pomanjkljivosti. Njena največja pomanjkljivost je v tem, da ni v njej določeno, kako se postopajo sporni zadevi, ki so jih obravnavali pristojni organi po dosedanjih predpisih, pa upravni postopek še ni končan, oziroma je prišlo do upravnega spora, ki še ni končan ali pa je že bila izrečena v upravnem sporu razsodba, pa je začela nova uredba veljati prej, preden je bila izpolnjena. Nastane vprašanje: kaj bo s temi primeri, zdaj, ko je že začela veljati nova uredba. To vprašanje je tem bolj utemeljeno, ker nova uredba nima retroaktivnega učinka in torej velja v skladu s pravnimi načeli, da mora biti ustrezno v primeru, kadar se stanovanje izseli brez lastne krivde (ker je treba bilo podreti ali ker se je lastnik vselil v svojo hišo), v drugih primerih pa je treba takšnemu stanovanju zagotoviti samo najugodnejše bivališče. Ni dvoma, da bo ta določba ugodno vplivala na disciplino stanovanj ter na njihov odnos do stanovanja in drugih stanovalcev. Glede na hudo stanovanjsko stisko in pomanjkanje praznih stanovanj, ki bi jih lahko dali na razpolago takšnim stanovalcem, pa kaže, da brez graditve novih hiš ne bo moč ustreči stanovanjski, ki so se že morali izseliti, oziroma novim, ki se še bodo morali izseliti, da ne bi bili sicer za takšne izselitve izpolnjeni ostali, iz pogodbe izvirajoči pogoji.

V pomanjkanju podrobnosti določb v tem smislu bi se morali ti spori končati po razveljavitvi predpisov, to se pravi, začeti upravni postopek bi se moral končati, a stranke bi lahko proti končni razsodbi začele upravni spor. V upravnem sporu izrečeno razsodbo bi moral izpolniti pristojni državni organ, ki bi moral uveljaviti tudi končni upravni odlok stanovanjskega organa, proti kateremu ni bil naperjen upravni spor. To pomeni, da bi morali precej dolgo uporabljati različne predpise, uredb v primerih, ki jih pristojni organi še niso začeli obravnavati, preden je bila uveljavljena, razveljavljena predpise pa tam, kjer je že sprožen upravni postopek, vstevši primere, za katere je bil sprožen upravni spor, pa ni bil končan, ali pa je končan, pa razsodba še ni izpolnjena, ali pa je bila izpolnjena proti pravnemu tolačenju in pripombam vrhovnega sodišča in iz stranke sprohita nov upravni spor, kar pa se kaže, da bo v tem primeru, to se pravi, dokler ne bi bili končani po prejšnjih predpisih začetki spori, bi morali uporabljati stare in nove predpise, stare v primerih, v katerih so pristojni organi uporabljali stare predpise, nove pa v primerih, ki bodo urejeni z uporabo novih predpisov.

Ce volja naredbodajalec ni bila takšna, bi morala biti jasno izražena, to se pravi, treba bi bilo predpisati, kako ravnati z zadevami, v katerih se je upravni postopek že začel, ali pa teče po njih upravni spor oziroma stranka ni izgubila roka za začetek upravnega spora.

ENA IZMED POBUD

Kaže, da bi bilo najbolje, da bi vse to sporne zadeve z uredbami umaknili iz upravnih organov in vrhovnega sodišča in jih prepustili mirovnim sodiščem, da bi le-ta skušala doseči poravnave med strankami; za primer, da pride do poravnave, pa bi bilo treba predpisati pristojnost okrajnih sodišč za ureditev spornih zadev, ki bi nastale in sicer z uporabo materialnih predpisov bivšega zakona o razpolaganju s stanovanji, oziroma drugih razveljavitelnih predpisov. Prepustitev vseh teh zadev, vsekakor pa tistih, o katerih se je že začel upravni postopek, bi bil vsaj del spornih zadev končan s poravnavo med strankami. Kar pa se kaže primerov, ko ne bi bilo moč doseči poravnave, bi obravnavanja prenesli na okrajna sodišča, ki bodo v prihodnje pristojna za obravnavanje sporov, nastalih v zvezi z uporabo nove uredb.

Dobra stran takšnega ukrepa bi bila v tem, da bi odpravili vzporedno obravnavanje spornih zadev pred sta-

Razstava tehničnega časopisja v NUK

Ljubljana, 11. januarja 1954. Danes ob 12. je bila v razstavnih dvorani Narodne in univerzitetne knjižnice odprta razstava »Naše tehnično časopisje in izdaje tovarniških kolektivov v preteklem letu«.

Namen prirediteljev je, seznaniti našo javnost, predvsem delovne kolektive, z razširjenostjo tehničnega časopisja v Sloveniji in ostalih republikah, z razstavo posredovati uspehe in z bogato — čeprav ne popolno — zbirko razstavljenega tiska omogočiti siroke, predvsem tehnične možnosti pri izdajanju strokovnih publikacij ter izdelavi prospektov.

Skupinskim obiskom bo vodstvo knjižnice omogočilo, da si ogledajo knjižnico ter s svojim strokovnim vodstvom bo obiskovalce seznanilo s kulturnim bogastvom, ki ga ta ustanova hrani.

KONEC JANUARJA BO ZAČELA OBRATOVATI

nova tovarna elektroporcelana v Arandjelovcu

Arandjelovac, 11. februarja. Do konca januarja bo začela obratovati tovarna elektroporcelana v Arandjelovcu. Najprej bodo stroje preizkusili. Redno obratovanje se bo začelo, ko bodo delavci že znali ravnati s stroji.

Več let so gradbeni delavci in monterji v Arandjelovcu pridno delali, da so dosegli ta uspeh. Tovarna v Arandjelovcu bo znatno vplivala na naglo elektrifikacijo naših krajev. Razen tega nam bo priskrbela precej dev. sredstev, ker bo izdelke tudi izvažala. Z manjšim delom svoje proizvodnje bo skupaj s tovarnami v Novem Sadu in Stupu krila domače potrebe, večino izdelkov pa bo izvažala. Nova tovarna ima vse pogoje, da svojo proizvodnjo razvije in izdelke prilagodi trgu. Zgradili so jo blizu bogatih nahajališč kaolina. Blizu nje so kolubarski premogovniki, tudi že-

lezniška zveza je dobra, iz Vreoca pa bo lahko nova tovarna dobivala zadostne količine električne energije.

V začetku bo nova tovarna izdelovala stisnjen porcelan ter razne izolatorje za nizko in visoko napetost, pozneje pa še razne druge izdelke. Njena redna proizvodnja bo znašala blizu 500 ton raznih elektroporcelanskih predmetov. Za zdaj je zaposlenih v njej kakih 100 delavcev in strokovnjakov. Ko bodo obratovali vsi oddelki, pa jih bo zaposlenih 700.

Skupaj z že obratujočo tovarno samota bo imela tovarna elektroporcelana v Arandjelovcu važno vlogo v gospodarski preobrazbi ne le orašškega okraja, marveč tudi znatnega dela Sumadije. Oraška komunna se bo lahko odselej krepila in gospodarsko razvijala, tako da bodo njeni člani zadovoljni.

R. J.

PREGLED DELA POLIKLINIČNE SLUŽBE V LJUBLJANI

Nad milijon zdravniških pregledov v lanskem letu

Vse preteklo leto si je ambulantno poliklinična zdravstvena služba v Ljubljani močno prizadevala, da bi dobro opravila svoje naloge. V specialistični polikliniki, ki ima prostore v zgradbi Zavoda za socialno zavarovanje, dalje v Slomkovem domu in 16 sektorskih ambulantah, ki delujejo v raznih predelih mesta, je 53 zdravnikov splošne prakse in 64 specialistov dan za dnevno nudilo pomoč obolenim Ljubljancem, prav tako pa tudi mnogim, ki so se po pomoč zatekli v Ljubljano iz najrazličnejših drugih krajev Slovenije. Skozi ordinacije, kjer so zdravniki skupno opravili 599 ordinacijskih ur dnevno, je bilo 1.024.427 bolnikov. Od tega števil pregledov so jih opravili v specialističnih ambulantah skoraj dve tretjini. Razen tega so zdravniki na domu obiskali 31.293 bolnikov. Te številke, ki so precej večje od števil preteklih let, saj je n. pr. znašalo število ordinacijskih ur 1948. leta 518 ur dnevno, nam povedo, da je zdravstvena služba v Ljubljani opravila v resnici obsežno delo.

Ljubljani opravila v resnici obsežno delo.

ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE IZPLAČA SKORAJ MILIJARDO DINARJEV ZA ZDRAVLJENJE ZAVAROVANEC

Razumljivo je, da so bili visoki tudi stroški Zavoda za socialno zavarovanje za leto 1953 izplačal za ambulantno zdravljenje 110.813.518 din, za zdravljenje v bolnišnicah nekaj več kot 278 milijonov dinarjev, ženam, ki so rodile, dobrih 28 in pol milijonov dinarjev, za zdravljenje v naravnih zdraviliščih 40 in pol milijonov dinarjev. Potne stroške, ki jih je Zavod povrnil zavarovancem za potovanja na pregled, v bolnišnice in zdravilišča, pa so izdali okrog 17 in pol milijonov dinarjev. Oskrbnine so preteklo leto znašale nekaj več kot 234 milj. dinarjev.

KATERE BOLEZNI SO MUČILE NAJVEČ LJUDI

Zdravstvena služba vodi tudi podoben pregled nad boleznimi, zaradi katerih se ljudje zatečejo na polikliniko po pomoč. Najpogostejša so bila preteklo leto obolenja gornjih dihal, na drugem mestu pa so zabeležili one, ki so prišli zaradi obolenja vida na pregled, da bi dobili očala. Na tretjem mestu so živčne bolezni, pri čemer je značilno, da trpi večina teh bolnikov zaradi nevrastenije in psihoneuroze oziroma bolovanj, ki jih povzročajo organska živčna obolenja, temveč so posledica živčnih motenj zaradi raznih neurejenih življenjskih prilik, alkoholizma, pomaničenjskih prilik, alkoholizma, prijemov itd. Tam boleznimi so sledile očesne bolezni, dalje obolenja mišic, kosti in sklepov, bolniške kože, med poškodbanimi pa je bilo obratnih nezdgo za številu skoraj toliko kot vseh ostalih poškodb. Pri tem pregledu na Polikliniki niso upoštevali zdravilne obolenja, ker vodijo zdravilne neje in statistike posebni ambulantno-poliklinične ustanove prešle na samoupravljanje in samostojno finančiranje. Dosegli so dobiček okrog dva in pol milijona dinarjev, vendar se je sedaj vidi, da ta vsota ne bo zadostovala, da bi se lahko tako specializirana ustanova vzdrževala sama ter da bi dopolnjevala tudi drag medicinski inventar. Se vedno bodo potrebne dotacije Mestnega ljudskega odbora, Zavoda za socialno zavarovanje itd. Potrebno bo tudi določiti nekatere višje cene za storitve, ki bo hotelo zdravstvo v uvedbo novih ordinacij izboljšati posetno in delno zdravniško službo.

SE VEČJI RAZMAH, KO BO DOGRAJENO NOVO POSLOPIJE POLIKLINIKE

V preteklem letu je bil storjen precejšen korak naprej glede tega, kako pomagati naši zdravstveni službi do boljših pogojev dela in bolje opremljenih prostorov, kar je doseglo precej evralov. Okrog 70 milijonov dinarjev so porabili za dograditev nove Poliklinike ob Njegoševi cesti, ki so jo začeli graditi že pred leti. Za to stavbo so dobili porabilo okrog 292 in pol milijonov dinarjev, potrebnih pa bo za gradbeno dela še okrog 235 milijonov dinarjev in marlenost manj za opremo, iz načrtov razberemo, da bo to ena najmodernejše urejenih in opremljenih ustanov te vrste, kjer bo na razpolago tudi 120 postelj za potrebe ambulantnih specialnih oddelkov Poliklinike. Na poti v veliko pomoč Medicinski visoki šoli, katero bo razbremenila večina ambulantnega dela. Za nabavo potrebnih aparatov in inozemstva treba najamiti zadostna devizna sredstva že sedaj, če bomo hoteli še pred zimo končati instalacijska dela, pred zimo končati instalacijska dela, da bo mogoče nato preko prihodnje zime nadaljevati urejanje notranjih prostorov.

M. N.

V vsako hišo knjige Prešernove družbe

DNEVNA KRONIKA

Proizvodnja električne energije v Sloveniji se je zmanjšala

Ljubljana, 11. jan. (Tanjug). — Prvi agregat hidrocentrale Vuzenice je včeraj prenehal obratovati zaradi splošnega popravila. Z izločitvijo Vuzenice iz proizvodnje je postalo še bolj občutno pomanjkanje električne energije v Sloveniji. Zategadelj je bil glavni razdeljevalec električne energije v Sloveniji prisiljen že v jutranjih urah izključiti električni tok v pretežnem delu slovenske industrije. Samo v Ljubljani se je distribucija električne energije zmanjšala za 75 %. Minimalne količine električne energije, s katerimi Slovenija trenutno razpolaga, dobivajo živilska industrija, premogovniki in rudnik svinca v Mežici, ki nujno potrebuje električno energijo za črpanje vode iz jaskov. Jeklarna v Litostroju bo prenehala obratovati. Nove omejitve pa bodo veljale tudi za druge obrate te tovarne.

Kako dolgo bo trajala ta kriza, ne vemo. V Vuzenici delajo s polno paro, da bi brž ko mogoče odpravili okvare, stanje pa se ne bo izboljšalo niti po vključitvi tega agregata, saj so izčrpane vse vodne rezerve zbiralnih bazenov drugih hidrocentral.

V Bosni in Hercegovini je zametenih 13 cest

Sarajevo, 11. jan. — V mnogih krajih Bosne in Hercegovine še vedno sneži. V okrajih Kalinovik, Nevesinje, Livno, Duvno, Bosansko Hragovo, Bosanski Petrovac in drugod je še zametenih trinajst cest, ki so neprehodne, na ostalih pa teče promet s skrajnimi napori cestnih delavcev, kmetov iz okoliških vasi in pripadnikov JLA. Vlaki zamujajo na vseh progah.

Ljubljanski tramvaj je zmanjšal brzino

Ljubljana 11. januarja. Od danes naprej vozijo tramvaji v Ljubljani samo s polovično brzinjo, le od 21. ure z normalno hitrostjo. Ta ukrep je bila uprava Elektrikne cestne železnice primorana uvesti zaradi varčevanja z električno energijo. Ukrep bo ostal v veljavi do preklica. Sicer pa je število vozov na posameznih progah ostalo nespremenjeno.

V Jugoslaviji je okrog 170 teleprinterov naročnikov

Teleprintersko zvezo v naši državi so zdaj razširili na zahodno Evropo, kmalu pa jo bodo raz-

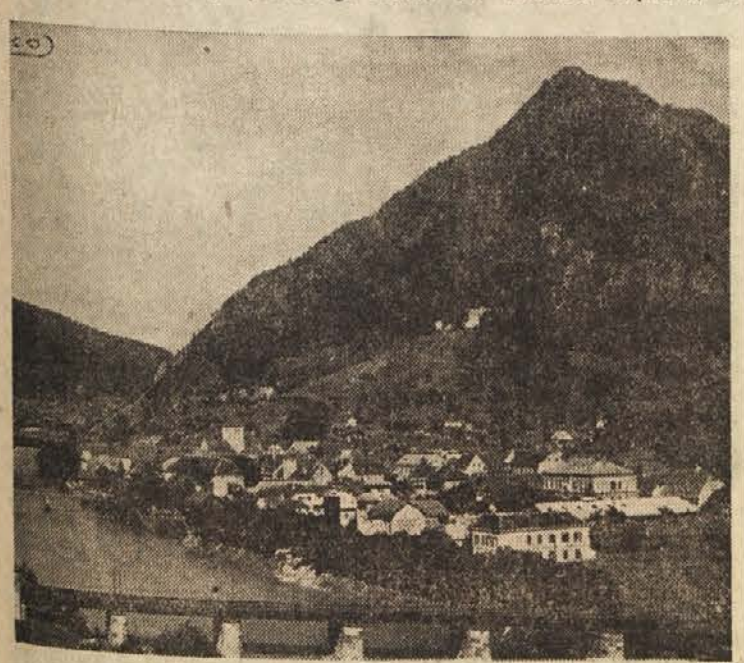
Omejitve v dobavi električne energije

Uprava elektroenergetskega sistema opozarja, da bodo po potrebi zaradi pomanjkanja električne energije izvršene izmenoma kratkotrajne odklopite posameznih odsekov električnega omrežja. Neprekinjene dobave energije bodo od 22. ure do 6. ure jutraj. Hkrati prebivalstvo in industrija naprošamo, da do največje možne mere omeji uporabo električne energije.

Težave laške pivovarne

220.000 DM bi rešilo počasno propadanje pivovarne

Pivovarna v Laškem je bila med vojno dvakrat bombardirana, tako da ni obratovala dobro leto. Po osvoboditvi so jo začeli obnavljati in aprila 1946. so jo začeli izdelovati pivo. V proizvodnih letih 1947 do 1951. ki zajemajo obdobje petletnega

Laško s Humom

plana, so proizvedli 180.000 hl piva. V teh letih so izvršili številna izboljšanja pivovarniških naprav in opreme, medtem ko so do leta 1947 zgradili poleg tovarne sodobno sanitarno poslopje, z oblačilnico, umivalnicami, kopalnico, zborovalno dvorano in drugo. Zdaj je podjetje popolnoma neodvisno tudi glede kronskih zamaškov za steklenice in lesenih zamaškov za sode, ki jih izdelujejo v lastnih delavnicah.

Z LASTNO SLADARNO BI IZBOLJŠALI KAKOVOST IN ZNIZALI CENO PIVU...

Potrebno je misliti še na zgraditev lastne sladarnice, katere dosedaj ni bilo mogoče zgraditi, ker so zato potrebna investicijska sredstva, ki so bila do zdaj v prvi vrsti namenjena za zgraditev težke industrije. Velika ovira je za podjetje, ker nima lastne sladarnice, s pomočjo katere bi lahko predelovali ječmen v tak slad, ki bi najbolj ustrezal vrsti piva, kot ga podjetje proizvaja. Podjetje je prisiljeno nabavljati slad tam, kjer je na razpolago. S tem zelo obremenjujejo kalkulacijo piva z visokimi prevoznimi stroški.

Druge prednost sladarnice bi bila v tem, ker bi podjetje lahko mnogo boljše porazdelilo pivovarniško delovno silo. Delo v sladarni se začne s septembrom, ko je proizvodnja piva najmanjša ali pa sploh počiva. Zdaj imajo velike težave z delovno silo v mrtni sezoni, ker odvisne delovne sile ne morejo nikjer zapostiti. Z lastno sladarno bi dobili kakovosten in cenen proizvod. Morala pa bi imeti zmogljivost približno 1200 ton slada, računajo na proizvodno zmogljivost laške in mariborske pivovarne.

NABAVA MODERNIH STROJEV JE NUJNA

Tik pred vojno je podjetje nabavilo nove avtomatske naprave

Tri razveseljive z Jesenic

Ljubitelji zimskega športa na Jesenicah, udeleženi in gledalci — so minulo soboto in nedeljo prišli na svoj račun. V teh dneh je bil namreč na Jesenicah v obliki II. razredni zimski športni teden, ki je razbil staro in mlado daleč naokrog. Ta dva dneva sta pokazala, da je pri nas zimski šport ljudem že tako rekoč v krvi in prirojen, saj je bilo opaziti na posameznih številnih prireditvah najmlajše občaneke od 3 do 5 let pa vse tja do 60 letnih možakov — seveda na smučeh...

V teh prazničnih zimskih športnih dneh pa so Jesenčanom in okoličanom pa je veselja poskočila stara in mlada arca tudi ob novici, da bo od 30. januarja do 8. februarja na Jesenicah pomenil — »Vesna«, najnovejši glasbeni in umetniški film. Upajmo, da podjetje za razvedrilo filmov v Ljubljani ne bo pustilo Jesenice na cedilu...

Kamnik ima nov kino

Kamniški mestni kinu je januarja prenehala obratovati. V kulturnem domu pa je začelo predvajati filmske predstave kino podjetje Kamnik. S tem je Kamnik mnogo pridobil. Dopolnil je bil vedno naval za vstopnice, ki so bile na bati, da le-teh ne bi bilo. Nova dvorana ima namreč 500 sedežev. Kino ima dva nova projektorja tovarne »Iskra«. In še nekaj, vstopnina v tem kinu je nizka, od 35 din navzdol.

ve za polnjenje steklenic, katere pa so bile med bombardiranjem popolnoma uničene. Po osvoboditvi je podjetje bilo prisiljeno montirati staro napravo iz pivovarne »Union« v Ljubljani, ki je že zdavnaj odslužila svojemu namenu. To zastarelo napravo, ki

skih mark). Pri stroju bi bili zaposleni največ štirje ljudje namesto sedanjih osem in bi imel 6 do 7-krat večjo zmogljivost. V poletnih mesecih t. j. v sezoni, bi lahko prodali 5-krat toliko piva v steklenicah, kot ga prodajo. Na mesece maj, junij, julij in avgust odpadeta dve tretjini celotne proizvodnje. V tem času podjetje predvideva mesečno proizvodnjo 8000 hl piva v steklenicah, če bi imeli primerne polnilne naprave.

Padec potrošnje odprtega piva je splošen pojav, posebno še v inozemstvu. Pivo v steklenicah je bolj higienično, lažje se ga skladišči in se gostinskim obratom ni treba bati, da se jim pokvari, če ga ne prodajo, kot se to čisto zgodi z odprtim pivom. Z ozirom na tak razvoj pivovarnišstva je nujno, da čim prej rešijo vprašanje zmogljivosti Laške pivovarne. To je mogoče doseči edino z modernim in ekonomičnim strojem primerne zmogljivosti, ki bi jim omogočili prodajanje proizvoda tudi na inozemskem tržišču. V nasprotnem primeru pa je podjetje obsojeno na počasno propadanje.

KAJ PA PREVOZNA SREDSTVA...

Podjetje ima štiri lastne tovorne avtomobile s katerimi prevaža pivo do 35 založnih skladišč v Sloveniji. Ker skoro vso količino piva prevozi avtomobili je nujno, da morajo le-ti biti trden steber podjetja, posebno še med glavno sezono, ko dosega prodaja tekom štirih poletnih mesecev tri četrtine proizvodnje. Zaradi slabih vozil bodo v najkrajšem času prisiljeni vzeti iz prometa dva tovorna avtomobila, ki jih bodo morali nadomestiti z novimi, hitrimi in ekonomičnimi vozili, po možnosti na naftni pogon, kajti le s takimi vozili bo mogoče držati režijske stroške na čim nižji stopnji, kar vpliva na ceno piva. Vprašanje pa je, kje dobi sredstva za nabavo novih avtomobilov in strojnih naprav.

Podjetje samo nima sredstev. S kakršnimi težavami se borijo v podjetju nam pove že dejstvo, da so v podjetju dobivali 80 % plače od maja 1952. do okt. 1953.

F. St.

Vzlic težavam ima uspehe

»Svoboda« Mengoš si je priporila drugo nagrado Okrajnega odbora Ljudske prosvete Ljubljana-okolica

Ko je okrajni odbor LP podeljeval tekmovalne nagrade leta 1953, je drugo nagrado, harmoniko, prejela Svoboda Mengoš. Lani je SZDL Mengša povezoval občinski praznik z gospodarsko razstavo in kulturnimi prireditvami. Razstavi odbor pa je ves dobiček t. j. 300.000 din poklonil gradbenemu odboru kulturne dvorane.

Največja ovira pri delu Svobode so prostori. Je samo ena dvorana, last Partizana, v njej je tudi kino, tam so dramske prireditve in proslave. Ko bo dograjena nova dvorana, bo vse delo uspešnejše. V načrtu je dograditev dvorane leta 1954. OOLP si prizadeva, da bi delo podprli. Glavni odbor je nakazal 100.000 din, drugače pa je svoboda na-

vezana izključno na lokalno pomoč. Vsa domača podjetja so obljubila, da bodo pomagala v materialu in z delovno silo. Veliko razumevanje so pokazali doslej obrtniki in so pomoč obljubili tudi za leto, pričakujejo pa tudi znatno pomoč od kmetov v lesu in voznjah. Potrebno je le izposlovati, da dobe kmetje sečna dovoljenja. Kmetijska zadruga je obljubila 50.000 din in 20 m³ lesa, zelo pomagata tudi Državno posestvo. Sedaj urejajo tri stranske prostore za kulisarno in sejne sobe, letos pa bo z obljubljenjo pomočjo podjetij, kmetov, obrtnikov in Glavnega odbora Svobod najbrž tudi dvorana že uporabna.

Glasbena šola, ki šteje nad 200 učencev, je bila ustanovljena na pobudo Svobode in je danes številčno najmočnejša šola v okraju in ima tudi oddelek za cimbane. Šola ima tri stalno nameščene učne moči, drugače pa si pomaga s honorarnimi predavatelji iz Ljubljane. Prek mnogih začetnih težav pri nabavi instrumentov pa sta pomagali tovarna glasbil in Svoboda. Za mladino, zaposleno v tovarni glasbil, je upravni odbor tovarne sklenil uvesti obvezno šolanje.

Orkester zaradi pomanjkanja prostora ni prišel doslej do polne veljave in je od ustanovitve, leta 1952, priredil le 3 koncerte skupno z mešanim pevskim zborom ter godbo na pihala. Ženski in mešani zbor pojeta, zdaj je začel vaditi tudi moški. Lani je nastopal na proslavah tudi mladinski zbor.

Dramska sekcija je najbolj ovirana v svojem delu zaradi pomanjkanja prostora; je le gost v fizikalni dvorani. Sedaj vadi »Drago Ruth« ter ima v načrtu eno Nušičevo delo ter eno mladinsko igr. Razen tega vadi mladina Vajenske šole Linhartovega Matička in Gogoljevega Jurčka, pionirji so pa uprizorili za novoletno jelko Kralja Briljantina.

Knjižnica šteje 947 knjig, čitateljev pa je bilo samo 159, od teh 72 mladine. Šahovska sekcija Svobode je bila letos ustanovljena, vendar pa ne dela redno. Mladina se za šah zanima. Glavna krivda je pa tudi tu pomanjkanje prostorov. Tovarna glasbil ima za šahiste svoje prostore. Na-

Čevljarsko podjetje »Jelen« v Tolminu gradi veliko zgradbo za delavnice

Čevljarsko podjetje v Tolminu je bilo ustanovljeno že leta 1947. Vse doslej ni imelo skupne delavnice. Le-te so bile raztresene sem in tja, tesne in nehygienske. Kljub temu pa tolminski čevljarji izdelujejo kvalitetno obutev, od moških in ženskih sandalov, najrazličnejših vzorcev, od vseh vrst moških in ženskih športnih čevljev. S trpežno in lično zimsko obutvijo pa je podjetje prodrlo na trg po vsej Sloveniji. Lepe, svetle delavnice, ki so bile njihova želja vse od ustanovitve, bodo kmalu končane. Novo poslopje se dviga ob Tolminki in pomladi se bodo čevljarji že lahko vselihi vanj.

R. J.

Ze več ko 200 let pozna o zagorske rudne zaklade

Zagorske podzemne zaklade omenjajo uradno prvičkrat 10. marca 1740. leta. Ko je naraščajoča industrija na Kranjskem zahtevala vse več lesa, se je bilo bati, da bodo gozdovi prehitro izčrpani. Tedaj so pričeli razmišljati, kako bi lahko les nadomestili s premogom.

Do 1775. leta je bila borba za posest premogovnih ležišč v Zagorju. Hkrati pa je nastajalo tudi vprašanje, kako spraviti nakopani premog do potrošnika. Glavni odjemalec zagorskega premoga je bila steklarna, ki ga je letno porabila približno 20.000 stotov; nakopali pa so ga okrog 38.000 stotov. Premog so začeli prevažati po Savi in pa po cesti prek Trojanskega klanca na »parizariji«. Okoli leta 1842 pa so v Zagorju ustanovili nekdanje zelo znano zagorsko cinkarno in svinčarno. Leta 1844 je le-ta proizvajala nezgorljivo glinico in opek, cinkovo svetlo, cinkovec, svinčeno rudo in svinčene kose.

Do pravega pomena pa je prišel zagorski rudnik šele, ko so zgradili južno železnico 1849. leta, ko so ga lahko pričeli prevažati tudi v večjih količinah v razne kraje. Pa tudi železnica je postala odjemalka premoga. 1864. leta so zgradili ozkotirno železnico od Toplice do postaje. 1880. leta pa je postala lastnica zagorskega rudnika Trboveljska premo-

Ze pred 50 leti so mislili na melioracijo Prekmurja

Nedavno je bil izredni občni zbor vodne skupnosti za melioracijo Prekmurja. Na občnem zboru so sprejeli več koristnih sklepov; v glavnem pa so razpravljali o spremembah v organizaciji. Vodna skupnost je bila ustanovljena na temeljih bivše vodne zadruge za melioracijo lendavske doline, ki je delovala približno 50 let.

Lani je delo v glavnem oviralo pomanjkanje denarja. Vsekakor je na to vplivalo neredno plačevanje prispevka, ki bi ga morali obvezno plačevati vsi člani. Kmetje Prekmurja, predvsem iz zgornjega dela, so dolžni vodni skupnosti skoraj 25 milijonov.

Občni zbor je pooblastil upravni odbor, naj z vodogradbenimi in drugimi kmetijskimi strokovnjaki pregleda sedanji idejni načrt za melioracijo ter naj ga po potrebi izboljša in dopolni. Na rednem občnem zboru, ki bo najbrž prihodnji mesec, bodo lahko iz vodne skupnosti izločili vsa tista področja, ki niso zajeta v načrtu za melioracijo.

Vodni skupnosti bo pomagal tudi okrajni ljudski odbor, saj je predsednik okraja povedal, da je v proračunu okraja predvidenih 5 milijonov za vodno skupnost. Tudi delegat vodnogospodarskega inspektorata LRS je na občnem zboru povedal, da so pristojni republiški organi predlagali, naj se odobri za melioracijo Prekmurja iz investicijskega kredita 50 milijonov. Ta denar bi v glavnem porabili za dograditev kanala Lendava — Mura in za nekatere druge vodne naprave.

Sedan delujejo v Zagorju rudnik, apnenice, industrija gradbenega materiala, tovarna keramičnih izdelkov, opekarna in mestna komunalna podjetja. Po vojni so bile vložene v rudniške investicije velike denarne vsote, produkcija je vedno večja. Veliko je bilo pa po vojni storjenega tudi za ljudi, nova stanovanja i. dr.

M. L.

Za Bovec skrbí turistično društvo

Bovška v snegu, v ozadju pozimi zelo slikovit hrib Svinjak

Pred nedavnim je bil v Bovecu letni občni zbor Turističnega društva. Le-to je bilo ustanovljeno šele lani pomladi in ima šele 61 rednih članov, vendar je za lepi Bovec in okolico že marsikaj storilo. Nasadilo je več drevoredov, uredilo precej

drugih nasadov, popravilo razne poti, postavilo klopi in naredilo več steza do slapa Boka. Po soteski Sušca Vintgarja, ki ima lepe padce in brzice, je popravilo pot in storilo še marsikaj drugega, da sta dobila Bovec in okolica lepši videz. Ker je bilo društvo v finančnih stiskah, mu je Turistična zveza Slovenije v znak pohvale dala med letom 130.000 din, 50.000 din pa je prispeval OLO Tolmin. Najbolj delaven član je bil podpredsednik občine tov. Edo Zonta, ki je skrbel za gospodarsko stanje društva in vodil razna dela. V Bovecu se tudi gospodinjice zanimajo za delo društva. Na zboru sta dobili dve gospodinjici nagradi za urejanje nasadov pred njunimi stanovanji.

Na občnem zboru so sprejeli obsežen načrt za letošnje delo. Začeli bodo večati centralni park v Bovecu. Razen tega pa bodo uredili še tri nove in nasadili še nekaj drevoredov. K slapu Boka pa bodo uredili novo stezo še z druge strani. Tudi okolico lepega umetnega jezera na Plužah bodo uredili. Le-tam bodo postavili tudi nekaj čolnov. Za ta dela je društvo določilo približno 600.000 din. Upajo pa, da bodo nekaj denarja Bovečani prostovoljno prispevali, ker sicer znesek ne bo zadostoval.

Na občnem zboru so tudi predlagali, naj bi uredili park tudi v Trenti in popravili star vojaški bazen. To bi bilo zelo koristno, ker je Soča za kopanje v Trenti preozka. Potrebno bi tudi teniško igrišče, vendar ni denarja, da bi se lotili takega dela. Nujno pa društvo potrebuje informacijsko pisarno. Težave so tudi s tiskanjem prospektov. Glede tega je drugo že urejeno. V Bovecu so pa še vedno težave zaradi denarja. Ob koncu si je sedanjí odbor zadal še nalogo pridobiti letos najmanj 150 članov.

Občinska podjetja boljše gospodarijo

Gospodarski svet Ljudskega odbora mestne občine Murske Sobotice je lani imel največ opravka z nadzorovanjem občinskih gospodarskih podjetij. Le-ta so namreč pred dvema letoma začeli v težave. Nekaj je bilo celo ukinjenih. Večina kolektivov podjetij pa se je raje spoprijela s težavami, kot da bi dovolila likvidacijo. Kljub primanjkljajem so vzdržala.

Knjigovoznica in Sedlarstvo sta šele zadnji čas premagali težave in postali rentabilni. Ostali obrati, razen kavarn Central, pa so lani pri izgubi, kar je zaradi tega, da so lahko krili izgubo, ki so jo naredili v prejšnjih letih.

Lani pa je bila likvidirana Mestna mesnica, in sicer predvsem zaradi nesoglasja v delovnem kolektivu, ki je oviralo dobro gospodarjenje. —ke.

Literarni natečaj

otroških listov »PIONIRJI« in »POLETARAC«

ZA PRIPOVEDKO, BAJKO, PESEM IN POTOPIŠ

Pogoji natečaja:

1. Izbira motiva je svobodna.
2. Dela naj bodo pisana za otroke od 4—8 let — za časopis »Poletarac« ali od 8—14 let — za časopis »Pionirji«.
3. Priponke in bajke lahko obsegajo od 1—5 tipkanih strani s presledkom, potopisi pa do 100 strani; pesmi so lahko dolge do 50 stihov.
4. Kratka dela — pesmi, bajke, pripovedke — pošljite najpozneje do 15. februarja, potopise pa do 1. junija 1954

podjetju »DEČJA ŠTAMPA« — Beograd

ULICA PROLETARSKIH BRIGADA 8-II, POSTNI PR. 188

z označbo na kuverti »ZA KONKURZ«

5. Dela morajo biti podpisana s šifro. Izid natečaja s šiframi bo objavljen v dnevnem tisku mesec dni po preteku roka za sprejem del. Tedaj bodo avtorji pozvani, da pošljejo svoja imena in kopije del.
- Ob tej priložnosti naj pisar, ki niso splošno znani književni delavci, pošljejo tudi glavne življenjske podatke.
- Žirijo za podelitev nagrad sestavljajo: Oto Bilaljić-Merin, Tanasije Mladenović, Desanka Maksimović, Risto Tošović in Olga Timotejević.
- Izbrana dela bo nagradil Svet društev in organizacij za vzgojo in skrb mladine LR Srbije.

DOLOČENE SO NASLEDNJE NAGRADE:

- ZA PRIPOVEDKO: 1. nagrada: 50.000 din, 2. nagrada 30.000 din, 3. nagrada 20.000 din.
- ZA BAJKO: 1. nagrada 50.000 din, 2. nagrada 30.000 din, 3. nagrada 20.000 din.
- ZA PESEM: 1. nagrada 25.000 din, 2. nagrada 15.000 din, 3. nagrada 10.000 din.
- ZA POTOPIŠ: 1. nagrada 80.000 din, 2. nagrada 60.000 din, 3. nagrada 40.000 din.

Nenagrajena dela, ki prihajajo v poštev za tisk, kakor tudi vsa nagrajena, bodo honorirana po uredbi. Rokopisov ne bomo vračali.

Clovek je baje star že šest milijonov let

Neandertalski človek po mnenju prof. Hegererja ni praoče sedanjega človeka

V Stuttgartu so se proti koncu lanskega leta zbrali geologi, biologi, zoologi in arheologi, ki proučujejo ledeno dobo. Obravnavali so mnoga vprašanja, zlasti pa spremembe na površini zemlje, nastale v ledeni dobi, ko so nastajala na alpskih področjih velika jezera. Najzanimivejše področje njihovega proučevanja pa je vsekakor vprašanje, kdaj se je pojavil na zemlji človek.

V neki votlini v Lunethalu, kjer so živel ljudje ledene dobe, so našli ostanke kakih 140 živali,

ki so jih naši davni predniki, sodeč po geoloških plasteh, privlekli v votlino v 150.000 letih. Če domnevamo, da ženske takrat še niso pospravljale svojih »stanovanj«, to pomeni, da je bila votlina v 150.000 letih zelo redko in zmeraj le nekaj časa naseljena.

Največje zanimanje so vzbudila pojasnila prof. dr. Hegererja z univerze v Göttingenu, ki meni, da je človek star šest milijonov, ne pa milijon let, kakor so strokovnjaki doslej mislili. Prof. Hegerer misli, da lahko po pravici domnevamo, da so že mnogo prej živela na zemlji bitja, ki bi jih lahko imenovali ljudje, ker so se znala obdržati ne zaradi telesnih lastnosti ali podedovanih nagonov, marveč s svojimi intelektualnimi sposobnostmi, s katerimi so prekašala vsa ostala živa bitja. Prof. Hegerer poudarja, da neandertalski človek, ki je hodil sklonjen in imel nizko čelo, nikakor ni praoče sedanjega človeka, kar so dokazali mešanci med neandertalcem in mnogo bolj razvito človeško raso, živčico v njegovih časih. In iz te rase naj bi se bili razvili sedanji ljudje — črnici, Mongoli in Evropejci.

Črnici, belci in Mongoli so nekakšni »otroci istih staršev« in imajo povprečno iste naravne sposobnosti za učenje in razvijanje svoje inteligence. Črnici so belcem »prepuščali« razne izume ne zato, ker bi bili sami neumni, marveč zato, ker so se razvijali v podnebnju, ki zahteva mnogo

»Osmo čudo sveta«

so Rusi odpeljali iz Berlina nekam v Azijo

V Pergamonu stoji velik marmornat oltar, 40 čevljev visok, z volikskimi kipi, na njem je prikazan boj gigantov. Tako je pisal rimski pisatelj Ampuleus pred dvema tisočletjema v poglavju o svetovnih čudih. Minilo je več stoletij, ne da bi kdo mislil na ta oltar, dokler ni nemški inženir Carl Humann l. 1872 med merjenjem v Mali Aziji našel na obrambni zid iz krasnega marmora. Kmalu se je pokazalo, da je našel ostanke pergamskega oltarja, ki so ga Bizantinci pred tisoč leti uporabili, ko so gradili trdnjavo za obrambo. Samo tako so se ohranili kipi orjakov, da jih ni razjedel zol časa.

Pergamon (grad) je bilo glavno mesto leta 283 pred našim štetjem ustanovljeno pergamske države.

Vonj slepih

V starih dokumentih nemškega mesta Bresslau beremo, da je tam nekoč živel človek, ki je spoznaval zločinca po vonju. Ta trditev ni dokazana, pač pa so zdaj na svetu ljudje, zlasti slepci, ki imajo izredno razvit vonj. Znan je primer popolnoma gluhe in slepe žene Helene Keller, ki je izključno po vonju spoznavala mesta, nad katerimi je potovala z letalom.

Podoben je primer slepe Vilette Hugins iz ZDA, ki je po vonju spoznavala barve. Pod najstrožjo kontrolo zdravniškega društva v Zürichu je spoznala 30 raznih ostenkov barvanega bombaža. Izredno razvit vonj imajo tudi mnoga afriška plemena. Nekateri zamorci vohajo vodo na več kilometrov daleč. Raziskovalci Afrike so se o tem že večkrat prepirali.

TETOVIRANJE

SPET V MODI

Ze v starih časih so nekateri ljudje imeli čudno navado, da so se pustili po rokah in hrbtu tetovirati, da bi bili »lepši«. Tetoviranje se je začelo najprej na otokih Južnega morja. Maori na Novi Zelandiji so razvili tetoviranje v pravo umetnost. Nekateri narodi so hoteli s tetoviranjem izpričati svojo bojevitost. James Cook je na Pacifiku opazil na koži Polinezijske čudne, čisto naravnost umetniške risbe in slike.

Pozneje, v 18. stol. so pomorščaki ta običaj prenesli v Evropo. Tu so tetoviranje »civilizirali« in namesto raznih bojevitost prikazujočih risb prebivalcev Južnega morja so se pojavila na koži Evropejcev prebena srca, zastave, patriotska gesla, glave deklet, zmaji, kače, itd. Tudi sredstva za tetoviranje so se spremenila. Zdaj tetovirajo spretni roke človeka tako, da bolečin malone sploh ne čuti. Z električnimi aparati razrežejo kožo in jo prepoje z raznimi barvami, večinoma z modro in rdečo. Na razpolago je na tisoče vrst tetoviranja in v salonih si izmislijo zmeraj nove. Tetoviranje uporablja celo v medicini, da odstranijo s kože grde lise. Tudi v kozmetiki je tetoviranje zelo priljubljeno.

Zdaj ni več treba, da bi bil človek junak, kakor v starih časih, da se pusti tetovirati. Tetoviranja zdaj tudi ni težko odstraniti. Postopek pa je precej dolg in drag. Največ tetoviranih ljudi je zdaj v Londonu. Angleži so pač zmeraj v stiku z morjem, z zakoni, navadami in simboli daljnih dežel. Zato v tetoviranju ne vidijo nič posebnega. Ne le mornarji, pristaniški delavci, vojniki in artisti, marveč tudi mnogi drugi se dajejo tetovirati. Skoraj v vsakem večjem angleškem pristanišču imajo poseben salon za tetoviranje.

Proučevanje raka iz zemljepisnega vidika

Čim večja so mesta, tem več je v njih zlasti raka na pljučih

V Washingtonu se bo letos sestala skupina strokovnjakov z zemljevidi in grafikoni, na katerih bo označeno koliko primerov raka je na svetu in koliko človeških žrtev zahteva ta zahrbtna bolezen. Tako bodo lahko strokovnjaki ugotovili, kje je rak

najbolj razširjen in kako vpliva na umrljivost. Te podatke so skušali zbrati že l. 1946, toda takrat statistika še ni bila razvita. Zanašajoč se na simptome, ki so jih opisali zdravniki, je svet dolgo mislil, da je tudi Napoleon podlegel raku. Zdaj pa medicinski strokovnjaki domnevajo, da je njegovo smrt povzročila perforacija želodčnega čira.

Proučevanje raka z zemljepisnega vidika zahteva tudi natančne demografske podatke. Le-te pa so lahko zbrali šele pred nekaj leti in še to le za nekatere dežele. Zdaj je diagnoza raznih oblik raka mnogo zanesljivejša, statistični podatki pa mnogo točnejši, kakor so bili še pred nekaj leti. Zato se strokovnjaki čedalje bolj lotevajo vprašanja raka tudi z zemljepisne strani. L. 1950 je bilo v Oxfordu pod pokroviteljstvom sveta mednarodnih organizacij medicinskih znanosti važno posvetovanje. V Veliki Britaniji zdravniki domnevajo, da je nekakšna »zveza med največjim naraščanjem števila obolenj za rakom in njegovih žrtev ter kraji, v katerih se kaže na pomanjkanje nekaterih organskih snovi v zemlji. Nadaljnje raziskave so pokazale, da je neposredna zveza med žrtvami raka in količinami organskih snovi v zemlji. Baje je v rastlinah, ki jih človek uporablja za hrano, neka snov, ki po-

vzroča rak. Vse to pa so za zdaj samo domneve.

V zadnjih 20 letih se je rak zelo razpasel, zlasti pljučni, vtem ko je število ostalih oblik skoraj nespremenjeno. Neki angleški zdravnik je dognal, da je nekje naraščanje števila žrtev pljučnega raka v tesni zvezi s številom prebivalcev. V angleških mestih, ki imajo nad 200.000 prebivalcev, je zahteval rak na pljučih povprečno 32 do 62 % več žrtev kakor na podeželju. V mestih s 40.000 do 50.000 prebivalci, je umrljivost za 7 % večja od povprečja, v mestih, ki imajo manj kot 27.000 prebivalcev, pa je za 1 % manjša. Čim manjše je število hiš, tem manj je tudi žrtev raka.

Po mnenju nekaterih strokovnjakov naj bi bilo to v neposredni zvezi s potrošnjo tobaka. V velikih mestih kade ljudje mnogo več kakor na kmetih. Prezgodaj pa bi bilo trditi, da rak na pljučih napada zlasti kadilce. Na drugi strani namreč strokovnjaki trdijo, da bi utegnil biti rak med drugim v zvezi z raznimi škodljivimi plini v mestih. Proučevanje raka iz zemljepisnega vidika bo vsekakor pripomoglo k novim dognanjem. V Indoneziji je na pr. rak na želodcu zelo redek, kar pa velja samo za domače prebivalstvo, ne pa tudi za Kitajce in Malajce. Morda gre za različne načine prehrane.

Virus brez infekcijske moči

Strokovnjaki z univerze v Wisconsinu so predložili ameriškim institutom za biološke znanosti razpravo, v kateri trdijo, da virus »tobačni mozalk« razbit v drobne koščke, izgubi infekcijsko moč. Vodno raztopino v rusa so poskrpili po okvirih z elektronskih mikroskopov, pokritih s koloidom pri temperaturi tekočega zraka pod ničlo. Ko so vodo odstranili in ko so bili okviri še hladni in pod visokim vakuumom, so strokovnjaki ugotovili, da so bili nekateri delci razbiti povprečno na osem delov.

Malone vsi virusi so tako majhni, da jih z navadnim mikroskopom ne vidimo, z elektronskim pa jih lahko fotografiramo in proučujemo. Tako so strokovnjaki ugotovili, da je virus »tobačnega mozalka« dolg kakih 12 stotisočink inča (inča=2,5 cm). Poskusi so tudi pokazali, da razbit virus ni na več infekcijske moči. Ameriški strokovnjaki so tudi ugotovili, kaj so

tudi zgodili s kislino jedra, ko razbiti virus. Važno je bilo dognati, kje je v virusnih delcih jedrska kislina. Vse namreč kaže, da tvorijo virusni delci ti delci, ki prodra v celice in povzročajo znatno destruktivno širjenje virusnih obolenj. Jedrska kislina je bistvena in osnovni del vseh celic in nahajajo jo v vseh virusih. Virusne delce pa znanstveniki šele proučujejo.

Ladja z medom se je potopila

Francoski parnik »Equateur« se je nedavno v meglu blizu rtiča Grisez potopil. Posadko te 7200-tonske francoske ladje je rešil neki vla-dilec. Ladja je prispela iz Mohike. Na njej je bilo med drugim 58 ton medu, 284 ton bombaža in 89 ton petroleja. Zdal se bodo z medom sladkale ribe.

MALI LEKSIKON

Vprašanja:

Ali so pedagoške laži dovoljene?

Med katerimi državami je nastala vojna samo zaradi solitra?

Ali je možna transfuzija krvi samo tako, da nekdo dá na razpolago kri?

Kaj ose izdelujemo iz kosti?

Od kdaj ljudje jedo banane?

Ali je premogova žlindra kaj vredna?

Kaj imenuje naše ljudstvo »čarovnično mleko«?

Odgovori:

Starši in vzgojitelji ne bi smeli izkoriščati otroške naivnosti ter uporabljati laži in prevare, kadar odgovarjajo na mnoga vprašanja otrok. Otrokom bi tudi ne smeli vsega pripovedovati, če niso za to duhovno dozoreli. Če otroku ne moremo povedati resnice, če je njegovo trenutno duševno stanje in zdravje ne bi moglo prenesti, je tako imenovana pedagoška laž dovoljena. V vseh drugih primerih pa je treba otroka opozoriti, da bo zvedel, kar ga zanima, pozneje, ko bo odrasel.

Ležišča šilakega solitra na Kordiljerah so bila prvotno v rokah Bolivij. V letih 1886 in 1874 pa so dobila razne šilake družbe pravico kopati soliter. Na zahtevo bolivijske vlade, naj bi uvozniki plačevali carino na avto, je šilaka vlada leta 1875 odgovorila z napovedjo vojne Boliviji. Peru je priškolil Boliviji na pomoč, pa je bil skupaj z njo v vojni premagan. Z mirovno pogodbo je bolivijska obala skupaj z ležišči solitra pripadla Čilu.

Za transfuzijo krvi ni nujno potrebno, da da človek na razpolago svojo kri ustrezne krvne skupine. Ob manjši izgubi krvi, ko rdeča krvna telesa, kolikor jih je še ostalo v telesu, zadostujejo za ohranitev življenja, zadostujejo s transfuzijo krvi popolniti prostornino krvne tekočine, da lahko arce nemoteno deluje. V takih primerih si lahko zdravniki pomagajo s »menja« vose krvne plazme, koloidnimi raztopinami v vodni raztopini kuhinjske soli (0,9 % fiziološko raztopino). Prva takšna »zamenjava« je bila leta 1915 uporabljena raztopina želatine.

Kosti imamo navadno za odpadke, ki jih ni moč uporabiti. V rešenju pa so v kemiji in industriji zelo dragocena surovina. Iz njih izdelujejo med drugim mizarški kleč. Mnogo kostnega ostanja uporabljajo v sladkorni industriji. V medicini ga uporabljajo za razkuženje črev in prebavnih organov. V oljasti tekočini, ki ostane pri izogrevanju kosti, nahajamo amonijak, piridin, pirol nitrat itd. Kostno maso uporabljajo v proizvodnji mila. Njene tekoče usedline pa kot mazilo za vse izdelke precizne in fine mehkanke. Kostno moko uporabljajo kot prvotno umetno gnojilo, ker je v njem mnogo fosforne kisline.

Banane so prišle na trg pred 70 leti. Dotlej so rastle kot divji sadeži. Samo prebivalci Jamajke in okoliških otokov so jih obrabli in uporabljali njihove liste za pokrivanje posameznih delov tolesa. Pred 70 leti pa je neki ameriški pomorški kapetan pripeljal prvi tov. banan v ZDA in ga zelo dobro prodal. Šele pozneje se je pričelo razvijati organizirano pridobivanje banan ter izvoz in trgovina z njimi.

Premogova žlindra šele v zadnjem času nekoliko uporabljajo, toda še zdaleč ne toliko, kolikor bi jo morali. Strokovnjaki so izračunali, da je v toni premogove žlindre 2,7 kobalta, nikla, molibdena, kroma in vanadija, 19 kg kositra, cinka, svineca in arzena, 6 milijonov zlata, platine, paladija in srebra ter 70 kg berilija, galija in tantalidena.

Ljudstvo v nekaterih pokrajinah naše države imenuje »čarovnično mleko« mlečno tekočino, ki jo izločajo mlečne žleze v bradavičah novorojenčka. Tri ali štiri dni po rojstvu včasih novorojenčku, de čku in dekletu, začnejo bradava vlec in ta otrokinja traja na vadno dva do tri tedne. Ljudstvo veruje, da je treba »čarovnično mleko« iztisniti. To pa je napačno in za otroka škodljivo, ker utegne iztisnjanje povzročiti vnetje ali okužbo. Otrokinja na bradavičah sama izgine in nobeno iztisnjanje ni potrebno.

PRVA

ESKIMSKA

A kuharska knjiga

Eskimka z otrokoma

Sestavili in ilustrirali so jo otroci neke eskimske šole

Društvo za defektne otroke na Aljaski je izdalo zelo zanimivo kuharsko knjigo, ki ji v svetovni književnosti te vrste najbrž ni para. V njej so namreč našteje jedi Eskimov. Njihov jedilni list se seveda bistveno razlikuje od jedilnih listov drugih narodov. Med drugimi za naše pojme neužitimi jedili obsega eskimski jedilni list tudi pražene medvedje noge in kuhana jajca morskega galeba.

To je prva eskimska kuharska knjiga. Napisali in ilustrirali so jo otroci neke šole. Na to jih je napotila učiteljica v

šoli ob Beringovem morju in v arktičnem pasu Izabela Bingham. Kuharska knjiga obsega 38 strani. Nastala je, ko je učiteljica za šolsko nalogo vprašala učence, kako domačini pripravljajo nekatere jedi. Učenci so ji skušali na vse načine to pojasniti. Ker pa jih ni dobro razumela, jim je naročila, naj recepte napišejo. V nekaj tednih se je nabralo toliko kuhinjskih receptov, da je bilo nujno potrebno sestaviti kuharsko knjigo. In učenci so se odločili za to. Cisti dohodek so namenili defektnim otrokom. Pogledimo, kaj jedo Eskimi.

Sladoled: pravi loj severnega jelena razrežejo, ko je še zmznjen, na drobne koščke, prilijejo mu nekaj tujenega olja, potem pa vse to zmešajo z roko in polijejo s kropom. Nazadnje prilijejo še olje in vodo, dokler sladoled ne postane lahek in penast. Včasih mu dodajo še nekaj jagod.

Medvedje noge: nekateri Eskimi rajši jedo medvedje noge kakor meso. Treba jih je dobro skuhati in posoliti. Ko so kuhane, jih vzamejo iz lonca in ohladi. Jedo jih s tujenim oljem.

Okisana tujenja jeter: To jed pripravljajo samo poleti. S tujenim salom pokrita jetera položijo v emajlirano posodo ali v krožnik, potem pa jih puste nekaj dni na toplem, da se skisajo. »Dečki in deklice nimajo radi te jedi, jedo jo samo odrasli in starejši. Tudi jaz je ne maram,« je napisala neka učenka, ki je prinesla v šolo ta recept.

Jajca morskega galeba: jajca v vodi skuhamo, potem pa jih posuše in ohladi v mrzli vodi. Kuhan severni jereb: ptico oskubemo, njeno meso razrežemo in operejo, potem pa položijo v

posodo z vodo in posole. Včasih skuhamo iz njega juho, mnogi pa ga jedo brez juhe.

Galebovo olje: Galebovo olje pripravljajo Eskimi iz kože ali masti pod galebovo kožo. Mast in kožo odstranijo z galeba, jo se-sekljajo in konservirajo. Če stoji na toplem ali poleti, se galebovo olje nabere samo.

NASVET

Uredništvo nekega časnika v ameriškem mestu Denveru je prejelo tole pismo: »Ze dolga leta sem vaš naročnik in prosim vas za nasvet. Ze več let mi izpadajo lasje, tako da sem zdaj popolnoma plešast. Kaj naj storim?«

Uredništvo je odgovorilo: »Poskusite glavniki in ščetko dobro prdati.«

»Kaj takšnega! Izgubiti poročni prstan!«

»Kriva si sama, ženica, zakaj mi pa nisi zašila luknje v žepu.«

KULTURNI OBLJAZORNIK

Zgodovina jugoslovanske književnosti

BREZ NJEGOŠA, PREŠERNA, RADICEVIČA IN ZMAJA

Študenti in predavatelji so soglasnega mnenja, da je treba menjati sistem študija

Študenti in predavatelji skupine za jugoslovansko književnost in jezik na filozofski fakulteti v Beogradu že mesec dni vodijo živahno diskusijo o učnem načrtu in programu. Iz tega se je izčlenilo še drugo vprašanje: kakšno strokovnjake daje ta skupina.

Skupina bi morala vzgajati strokovnjake za jezik in književnost, pravijo študenti, dejansko pa nismo strokovnjaki nikoli. Zakaj? Oni pojasnjujejo to tako.

Da bi bili študenti usposobljeni za predavanja jugoslovanske književnosti na gimnazijah, morajo pročitati naslednje dobe: književnost od prvih začetkov do racionalizma, narodno književnost, srbski racionalizem, srbsko romantiko, srbski realizem, hrvatsko, slovensko in makadonsko književnost, književnost med dvema vojnima in sodobno književnost. Od teh desetih poslušajo in obli-

sklenjeno, razveljaviti odločbo fakultetnega sveta! In tako morajo študenti književnosti spet poslušati in opravljati izpit iz splošne lingvistike kot poseben predmet, čeprav katedra za jugoslovansko književnost v načelu smatra, da je to nepotrebno.

Dopovedujejo nam, pravijo študenti, da ne moremo dobro razumeti sodobnega hrvatskega jezika brez splošne lingvistike in zgodovine jezika, dejstvo pa je, da opravljamo izpit iz srbohrvatskega jezika po 4. lingvistiko in zgodovino jezika pa po 6. oziroma po 7. semestru. Študenti književnosti smatrajo, da zadostuje, če jim sodobni jezik predavajo na lingvistični osnovi, ne pa da posebej obravnavajo lingvistiko, ker takšen sistem ne daje ustreznih uspehov, saj je bilo navzlic učenju tolikih gramatik lani na pismenem diplomskem izpitu od 14 kandidatov 7 odklonjeno.

biro teh predmetov, ki dopolnjujejo študij zgodovine jugoslovanskih književnosti. V tem smislu je predloženo deset variant. Poleg tega vsebuje predlog tudi možnost, da vsak študent, ki poleg predmetov, ki so v varianti, za katero se opredeli, lahko vpiše tudi vsak drug predmet in iz njega polaga izpit, kar bi se mu vpisalo v diplomu oziroma dalo posebno izpričevalo. Večina članov katedre je mnenja, da študija v skupini zgodovine jugoslovanskih književnosti ni treba uniformno predpisovati, pač pa dati študentom mnogo več svobode za študij tistega, kar hočejo in za kar imajo veselje. Ni namreč jasno, zakaj na primer ne dovolijo študentom zgodovine jugoslovanskih književnosti, da bi študirali kot drugi strokovni predmet (namesto zgodovine jezika, staroslovenske itd.) estetično, svetovno književnost ali kako drugo književnost pod pogojem, da dobro obvladajo sodobni srbohrvatski jezik.

Drugo vprašanje, ki ga je katedra postavila pred fakultetni svet, je ukinjenje letnih izpitov iz glavnega strokovnega predmeta. Člani katedre so mnenja, da je prišel čas, ko je treba storiti korak naprej v vseučilišnem študiju in preiti od sistema dijaškega učenja na univerzitetni študij. Ostali naj bi samo zaključni izpiti iz pomožnih predmetov in diplomski izpiti. Na ta način bi bilo izpitov primerno manj in bi študentom ostalo znatno več časa za studijsko pripravo nanje. Posebna komisijska bo v roku enega meseca preučila to vprašanje in dala konkretno predlogo fakultetnemu svetu.

Katedra je prav tako zagotovila predavatelje za srbsko romantiko, sodobno književnost in slovensko književnost, da bodo ta predavanja že v prihodnjem semestru, hrvatsko književnost pa predavajo že sedaj.

Nedvomno je prav, da se profesorji in študenti sporazumejo, kaj je treba spreminiti v sistemu študija, vendar ostane dejstvo, da so bili študenti pobudniki za to, čeprav bi normalno pričakovali to od učnih moči, ki naj bi ugotovile, kaj jim manjka v učnem sistemu za pripravo kadrov. Tak primer pa ni bil samo na tej, pač pa tudi na ostalih skupinah filozofske fakultete in to je tisto, kar vznjaja pri študentih skrb, da bo to le težko ali zelo počasi ureničljivo.

V Pulju so našli mozaik iz prvega stoletja n. e.

Ko so urejevali nov park v Pulju, so našli nedavno manjši fragment mozaika iz VI. stoletja. To je vzbudilo pozornost strokovnjakov arheološkega muzeja. Izkopavanja so nadaljevali. Trud ni bil zaman. Poldrug meter globoko v zemlji so našli na temelje večje rimske javne zgradbe. Očitno jo je prizadel požar.

Našli so tudi dva stebra s kapitlji v korintskem slogu, večje

število velikih vencev z zgradb iz I. stoletja n. e. In še več drugih ostankov antične arhitekture.

Najpomembnejše arheološko odkritje pa pomeni vsakokrat črni mozaik velikih dimenzij. Domnevajo, da je pripadal veliki rimski vili iz I. stoletja n. e. Doslej so odkopali že nad sto kvadratnih metrov tega mozaika. Vendar so, da ga je še veliko več. Opažajo, da so ta mozaik v kasnejših stoletjih popravljali z belimi marmornatimi ploščami. Puljski arheologi trdijo, da je bila ta vila kasneje, s prihodom kristjanov, preurejena v Benediktinski samostan.

Na tem zemljišču so našli tudi marmornate zemljiške torzo, napisno ploščo iz I. stoletja, razne koščenine in kovinske lasnice, lončeno posodo, denar in steklo. J. J.

OSKAR STRAUSS UMRL

Skladatelj Oskar Strauss

Dunaj, 11. jan. (AFP). Znani avstrijski skladatelj Oskar Strauss je umrl danes v Bad Ischlu. Rojen je bil aprila 1870.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PO SMUČARSKIH POLETIH

Langus leti

MEDNARODNO PRVENSTVO FRANCIE V NAMIZNEM TENISU

Nepričakovan poraz Harangoza BARLOVIČ IZGUBIL V KONKURENCI MLADINCEV

Pariz, 11. jan. — Vsi jugoslovanski igralci namiznega tenisa so premagali svoje nasprotnike v I. kolu mednarodnega prvenstva Francije v namiznem tenisu, ki se je sinoči začelo v Parizu. Jugoslovanski prvak Harangoza je premagal Belgijca Delbata 2:13, 21:18, 21:14. Vojrinec je imel precej nevarnega nasprotnika Colliera, katerega je premagal z 21:16, 21:14, 22:20, vtem ko je Gabrič zlikha premagal Belgijca Billona z 21:18, 21:15, 21:15. Mladi Pavlovič je igral zelo zanesljivo in prepričljivo premagal Francoza Sala z 21:19, 21:15, 21:15. Mladi Barlovič je bil po uspehu v tekmovalni članov porazen že v I. kolu mladinskega tekmovalja. Premagal ga je Anglež Doring z 3:2. Prva dva seta je dobil z rezultatom 21:14 in 21:12, ostale tri nize pa je izgubil z 21:19, 21:19, 21:17.

V I. kolu tekmovalja članov so bili doseženi ti rezultati: Erlich (Fr) — Bertrand (Belgija) 3:0, Rootthor

(Fr) — Meret (Anglija) 3:0, Lansky (Fr) — Rolland (Belgija) 3:1. V tekmovalju žensk so bili doseženi ti rezultati: Roseanu (Romunija) — Freville (Fr) 3:0, Pritz (Avstrija) — Ronganon (Fr) 3:0, R. Row (Anglija) — De Zeuw (Nizozemska) 3:0, Wiertel (Avstrija) — Seturne (Belgija) 3:0, D. Row (Anglija) — Metelbach (Nemčija) 3:0.

Romunija je premagala reprezentanco Francije s 4:2.

Pariz, 11. jan. Na mednarodnem turnirju za prvenstvo Francije v namiznem tenisu je najbolj presenetil Anglež Craigis. V I. kolu je premagal lanskega prvaka na tem turnirju in enega izmed nosilcev skupin Harangoza (Jugoslavija) z 21:19, 21:11, 21:11.

V tem kolu sta nastopala tudi Vojrinec in Barlovič. Vojrinec je premagal Aubaina (Francija) z 21:10, 21:9, 21:6, Flisberg (Svedska) pa je premagal Barloviča s 17:21, 10:21, 9:21.

Harangoza in Gabrič sta v I. kolu došli dvojico iz družbe s francoskim parom Dubouille-Sala s 16:21, 21:13, 21:17, 15:21, 18:21. Vojrinec in Barlovič sta premagala angleško dvojico Doring-Laren z 21:18, 21:15, 22:20 in se uvrstila v četrtfinale.

NOVA VZPENJAČA NA BLEDU

V okviru II. zimskošportnega tedna Gorenjske je začela obratovati na Bledu nova vzpenjača. Vzpenjača je sedežna. Dolga je 400 m s 120 m višinske razlike. Njena trenutna zmogljivost je 100 oseb na uro. Vzpenjačo so postavili pod vodstvom ing. Kostinaplja in je od vseh doslej pri nas zgrajenih vzpenjač najmodernejša in najbolj praktična.

Z NAŠIMI DEREZAMI »UNIVERZAL« NA KARAKORUMU

Po odličnih uspehih, ki so jih dosegli naši angleški, nemški in avstrijski alpinisti na Himalaji, so prave gore in doseženi uspehi zvalili odpravne, ki bodo naskakovale in raziskovale himalajske vrhove. Med vseni odpravami so prav gotovo najboljše pripravili Švicarji in Angleži ter tudi nemško-avstrijska skupina, ki namerava osvojiti še nepremagani vrh Karakorum ali K2. To odpravo bo baje vodil zmagovalce najtežjih sten v Centralnih Alpah Rabitsch. V Himalajo namerava letos.

Alpinisti bodo izdali »Plezalni vodič«

Planinska založba pri PZS je bila v jubilejnem letu slovenske planinstva precej delavna. Znatno je izboljšala svoje glasilo »Planinski vestnik«, napovedala pa je tudi izdajo monografije o naših velikih alpinistih.

Mladi ljubljanski alpinisti pa so se sedaj lotili velikega in pomembnega dela. Sestavili bodo nov »Plezalni vodič«, ki bo vseboval gradivo plezalcev in alpinistov, medvojnje in povojne alpinistične generacije. Opisane bodo vse pomembnejše plezalne smeri v naših stenah. Hkrati bo »Plezalni vodič« seznanil naše gornike z domačo in svetovno zgodovino planinstva, plezalske in alpinizma. Na to novo knjigo »Plezalni vodič«, ki bo izšla letos spomlad, že sedaj opozarjamo.

naših tekmovalcev na domačih in tujih skakalnicah

Smučarska tekmovalja so že v polnem teku. Številne tekme, tako doma kot v tujini nudijo tekmovalcem priložnost, da preizkusijo svoje moči pred bližnjim svetovnim prvenstvom.

Naši tekmovalci so imeli doma že nekaj nastopov. V tujini pa so nastopili doslej samo skakalci. Alpski tekmovalci in tekači bodo odpovali te dni na prva tekmovalja v tujino. Prvi nastopi naših skakalcev na tekmah v Avstriji in Nemčiji so bili dokaj uspešni, medtem ko kot moštvo niso zadovoljili. Ta tarna je bila zelo uspešna za Roglja, ki bo, kot kaže, uspešno zamenjal Poldo in bo verjetno za Bradmom najboljši skakalec v Srednji Evropi. Seveda, če bo nadaljeval tako uspešno, kot je prišel. Toda, žal, je minulo nedeljo na tekmah za Kongsberg pokal v Italiji nekoliko razočaral, saj je osvojil šele 12. mesto. Ali pa morda ni preveč pričakujemo od njega. To bo pokazala šele prihodnost.

Ostali naši tekmovalci na teh tekmah niso zadovoljili. Medtem ko je na domačih tekmah razlika v točkah med Rogljem, Langusom in Zidarjem zelo majhna, pa je razlika na turnirju precej velika. Pa ugotovitev kaže, da naši ostali tekmovalci še nimajo dovolj izkušenj za teške nastope v tujini in da od njih, izjemno Roglja, letos še ne moremo pričakovati večjih uspehov.

Nastop naših mladincev na tekmah za Kongsberg pokal je bil zadovoljiv. Vsi štirje mladinci so prvič nastopili na tekmah v tujini, in zato je tretje mesto, ki ga je dosegel Škrbiha v hudi konkurenci, zanj velik uspeh. Vendar so vsem pozna, da jim še manjka izkušenj za nastope v tujini. Zato bi bilo potrebno, da bi odšli še večkrat v tujino. Žal pa zaneskrat nimajo predvidenega nobenega nastopa, razen troboja Koroska-Videmska pokrajina in Slovenija.

Že v prihodnjih dneh bodo prvič nastopili v tujini tudi alpski tekmovalci in tekači. Oboji pravijo, da so dobro pripravljeni za te nastope, zato lahko upamo, da bodo uspehi pomembni.

A. C.

On in njegovi sodelavci ter znanstveniki so sklenili, da bo odprava, ki bo odkrivala goraki svet pod Karakorumom in 88 km dolgi Batura ledenik, uporabljala derese »Univerzal« izdelak Utensilije. S tem je dobil naš izdelek najvišje priznanje. V boj za osvojitve najtežavnejših himalajskih

vrhov bodo torej letos posegle tudi naše derese sistema »Univerzal«, izdelke naše domače tovarne »Utensilije«.

VESTI IN DOGODKI

Dr. Dečman sodil na Norveškem

Včeraj je Smučarska zveza Slovenije prejela dopisnico dr. Dečmana, ki se trenutno muči na Norveškem. Le-ta je odšel tja, da se dogovori hkrati pa zagotovi udeležbo Severnjakov na letošnjem »Planškem tednu«. Dr. Dečman sporoča, da mu bo verjetno uspelo zagotoviti udeležbo vseh povabljenec. Omenja tudi, da je sodil na skakalnih tekmah za izbiro norveške državne reprezentance in, da so mu norveški strokovnjaki za sojenje prisodili oceno odlično. Skupno z norveškimi reprezentanti pozdravlja vse smučarje v Sloveniji.

Crvena zvezda : Severni Sudan 5:3

Kartum, 11. jan. Crvena zvezda je včeraj na svoji turneji po Sudanu nastopila v Kartumu proti reprezentanci severnega Sudana in zmagala z rezultatom 5:3.

Tekma je bila v veliki vročini. Gole za beograjsko moštvo so dosegli Veselinov, Tomašević, Mitlić, Šiljaković in branilec domačega moštva (avtogol).

Mexico City, 11. jan. Mehika je danes premagala ZDA v kvalifikacijski tekmi za svetovno nogometno prvenstvo z rezultatom 4:0 (3:0). Da bi se uvrstila v finalno tekmovalje.

ARGENTINSKI RACING V ZAGREBU

Znana argentinsko nogometno moštvo »Racing« iz Buenos Airesa je nedavno na svojem igrišču premagalo Partizana z 2:1. Bo gostovalo v Zagrebu. Argentinski nogometaši bodo igrali 7. februarja proti Dinamu. »Racing« je bil devetkrat nogometni svetovni prvenstvu pa je na drugem mestu. V njegovem moštvu igra šest reprezentantov. Kmalu bo odpovali na veliko turnejo po Evropi. Razen v Zagrebu bo nastopil tudi v Milano, Rimu, Barceloni, Parizu, Bruslju in Londonu.

Dinamo je dobil ponudbo, naj bi poletni gostoval v Severni in Južni Ameriki, če bo NZL to turnejo odobrila, bo nastopil v New Yorku.

Nov Fudererjev uspeh

Naš mednarodni mojster Andrija Fuderer je po zmazi na turnirju v Saarbrücken (od 11. partij, je sedem partij dobil in 4 remiziral) odigral simultanko. Imed 21 partij je Fuderer dobil 17 in 4 remiziral.

zadostuje Mehiki neodločen rezultat v povratni tekmi z ZDA.

»KALKULACIJA«

Nogometni klub zvezne lige gostuje po tujini. Tudi ljubljanski Odrad je gostoval v Zah. Nemčiji. Ko so je vrnil, je predložil NZJ finančno sporočilo, s potovanjem se je vrnil z eno marko in 95 penigali. Ne vem, ali jim lahko čestitamo k temu »finančnemu uspehu«, saj tudi bolj znani klubi podobno »popravljajo« svoje finančno stanje, nedvomno pa jim lahko izrečemo priznanje za odlično »kalkulacijo«!

SRAMOTA

Vest, da je subotički Spartak, član prve zvezne lige, taksi v Franciji z oglašeno nasprotniko, je šla mimo nas skoraj neopaženo. Spartak pa je s tem ravnanjem napravil veliko sramoto našemu nogometu in našemu športu. To je navadno prosjačenje. Spartak je zaslužil osebno in kazen, saj je osramotil ugled športa v naši državi.

TE DNI IZIDEJO

PROPIISI

O ZAVRSNIM RAČUNIMA ZA 1953 GODINU PREDUZECA I ZADRUGA (s pojasnili in tehniko bilanciranja)

Zbirko so priredili dr. Kosta Vasiljevič in Sava Rončević. Obsegala bo vse predpise, ki se nanašajo na zaključni račun gospodarskih podjetij (industrijskih, rudarskih, kmetijskih, obrtnih) in kmetijskih zadrug, kakor tudi tehniko bilanciranja v zadrugah.

CENA 140 DINARJEV.

Naročila sprejema »SLUŽBENI LIST FLRJ«, Beograd, tek. račun 1032-T-222.

Iz direkcije podjetja